

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
ІНСТИТУТ КНТЕУ
КАФЕДРА ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ ТА
ІНФОРМАТИКИ

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ

**Збірник тез доповідей
Всеукраїнського науково-методичного семінару
з елементами вебінару**

27 лютого 2017 року

Харків
2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КНТЕУ
КАФЕДРА ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ ТА ІНФОРМАТИКИ

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ

Збірник тез доповідей
Всеукраїнського науково-методичного семінару
з елементами вебінару

Харків
РВВ ХТЕІ КНТЕУ
2017

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу
ХТЕІ КНТЕУ заборонено

УДК 37.018.43
С-89

*Зареєстровано УкрІНТЕІ,
посвідчення № 32 від 26 січня 2017 р.*

*Рекомендовано до друку вченою радою
Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ
Протокол № 7 від 15.03.2017 р.*

До збірника увійшли тези доповідей, що були представлені на Всеукраїнському науково-методичному семінарі з елементами вебінару «Сучасні освітні технології дистанційного та електронного навчання», який відбувся 27 лютого 2017 року на базі кафедри вищої математики та інформатики Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Редакційна колегія: Олійник Н.Ю., голова редакційної колегії, к.п.н., доц.; Євдокименко Ю.І., заступник голови редакційної колегії, к.ф.-м.н., с.н.с.; Березенська С.М., ст. викл.; Зміївська І.В., ст. викл.; Обоянська Л.А., ст. викл.; Половін Б.А., ст. викл.

С-89 Сучасні освітні технології дистанційного та електронного навчання : збірник тез доповідей на Всеукраїнському науково-методичному семінарі з елементами вебінару (м. Харків, 27 лютого 2017 р.) / Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ. – Харків: РВВ ХТЕІ КНТЕУ, 2017. – 88 с.

Матеріали надані в авторській редакції з дотриманням індивідуального стилю. За фактичний матеріал і його інтерпретацію відповідальність несуть автори.

© Харківський торговельно-економічний
інститут КНТЕУ, 2017
© Автори тез доповідей

ОПТИМИЗАЦИЯ ВНУТРЕННЕЙ СТРУКТУРЫ ДИСТАНЦИОННОГО КУРСА

Анисимов А.М., Бочаров Б.П., Воеводина М.Ю., Кузнецов А.И.
Харьковский национальный университет городского хозяйства
имени А.Н. Бекетова

На момент написания доклада на сайте дистанционного обучения Харьковского национального университета городского хозяйства находилось 1355 курсов и 22648 пользователей. Хранить и обрабатывать такой объем информации достаточно сложно, причем технические и организационные проблемы постоянно возрастают. В этих условиях нет альтернативы улучшению качества курсов и устранению явных недостатков и ошибок.

Одна из таких явных ошибок – вставка информации с помощью копипаста из WORD. Огромное количество паразитных тегов, попадающих в курс, может заставить глючить любой браузер и нарушить информационную структуру курса. Особенно неприятно для Moodle вставка мегабайтной картинки в формате base64. В этом случае (неоднократно проверено на практике) пропадает возможность редактировать курс, восстановить ее можно только удалением огромного текста непосредственно из таблицы MySQL.

На ранней стадии внедрения Moodle мы отнеслись к этой проблеме достаточно беспечно, поэтому у нас в настоящий момент есть множество работающих курсов, содержащих (возможно) мусор Word. К сожалению, нам пришлось нарушить правило «Работает – не трогай».

Мы проверяем на наличие мусора все новые курсы, которые создаются преподавателями в процессе изучения курса «Теория и практика работы в Moodle» (см. <http://2013.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=25>). Кроме того, проверка на наличие мусора Word (вернее, отсутствие этого мусора) является одним из основных критериев аттестации дистанционных курсов в нашем университете.

В докладе представлена программа поиска мусора Word в курсе Moodle. Программа анализирует файл moodle.xml из резервной копии курса и выводит найденные паразитные тэги в файл HTML.

В результате выполнения программы формируется html-файл `srXXXXXX.html` (XXXXXX – идентификатор курса).

Для каждой найденной порции мусора выводится следующая информация.

1. *Номер по порядку.*

2. *Тэги XML* – служебная информация, которая может помочь локализовать ошибку. В настоящее время алгоритм локализации не разработан. Не исключено, что он и не нужен, потому что преподаватель лучше любой программы знает свой курс и легко может определить ошибку по следующему полю.

3. *Что видно* – в этом поле выводится мусор так, как он виден в курсе. По этому полю можно найти этот мусор и удалить его.

4. *Что на самом деле* – здесь показано, что Moodle записал в свою базу.

РОЛЬ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Баніт О.П., аспірант

Буга Н.Ю., к.е.н, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Глобалізація, трансформаційні процеси та неперервні інформаційні зміни обумовлюють введення людини в дуже складну систему суспільних взаємовідносин, вимагають від неї здатності до нестандартних і швидких рішень. Тільки інноваційна за сутністю освіта може виховати людину, яка живе за сучасними законами глобалізації, є всебічно розвиненою, самостійною, самодостатньою особистістю, котра керується в житті власними знаннями і переконаннями.

Освіта в цілому є надзвичайно консервативною системою, тому й нові технології запроваджувати в процес навчання дуже складно, особливо порівняно з запровадженням технічних інновацій. Сучасна вища освіта є одним з визначальних чинників відтворення інтелектуальних і продуктивних сил суспільства, запорукою майбутніх успіхів країни зміцненні й утвердженні її авторитету. Якість вищої освіти визначається не тільки обсягом знань, але й параметрами особистісного, світоглядного, громадянського розвитку майбутнього фахівця, тому проблема якості освітнього процесу у вищій школі розглядається як з позицій загальнолюдської, так і соціальної цінності освіти.

Розвиток системи вищої освіти вимагає впровадження нових методів навчання і виховання майбутніх фахівців. Прагнення постійно оптимізувати навчально-виховний процес зумовило появу нових і вдосконалення використовуваних педагогічних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості. Створити однакові умови для отримання освіти, підвищення кваліфікації, проходження перепідготовки та пошуку роботи допоможе дистанційне навчання. За оцінками фахівців, сучасний освітній процес у вищій школі повинен бути спрямований на застосування сукупності технологій навчання, в рамках яких студент повинен витратити: до 40% часу на дистанційні форми навчання, приблизно 40% – на денні, 20%) – на самоосвіту. В цих умовах в значній мірі зростає роль дистанційного навчання, що, в свою чергу вимагає розробки адекватної їй методики у вищому навчальному закладі, створення нового покоління інформаційно-освітніх ресурсів і способів передачі знань студентам.

Серед основних аргументів, які можна привести на користь впровадження системи дистанційної освіти, можна виділити наступні: розширення географії набору абітурієнтів, пов'язане з практично необмеженою доступністю даної форми навчання, що забезпечується використанням інформаційно-комунікаційних технологій; завдяки відсутності аудиторних занять знижуються витрати на забезпечення навчального процесу; студенту надаються різноманітні форми методичного забезпечення; можливість використання найбільш сучасних методів навчання, пов'язаних з використанням інформаційних

технологій; оперативність обміну інформацією між студентом і викладачем; об'єктивність контролю знань студентів [1].

Основними перевагами, які надає використання інформаційної системи, реалізованої із застосуванням інтернет-технологій, є наступні: відкритість і прозорість інформації (для студентів, викладачів, батьків, адміністрації) за рахунок освітнього інтернет-порталу і відображеної в ньому актуальної інформації; доступність навчально-методичних матеріалів і відеокурсів; відсутність суб'єктивності в системі оцінювання, а також відсутність корупційної складової за рахунок процедури формування автоматичної оцінки з дисциплін [2].

Отже, роль викладача в такому навчанні зводиться до того, що він не тільки самостійно створює дистанційний курс з урахуванням власних методичних розробок, а й постійно підтримує електронне середовище навчання, в якій працюють і розвиваються студенти. При цьому викладач виступає в ролі повноправного учасника процесу навчання і здійснює підготовку необхідних навчальних матеріалів і управління ходом дискусій через постановку проблемних питань.

Найголовнішим результатом впровадження дистанційного навчання є те, що має з'явитися група активних викладачів, яким електронні курси і електронне навчання допоможе організувати роботу зі студентами та, які навчатися застосовувати технології електронного навчання для організації самостійної роботи студентів. Звичайно, створити хороший електронний курс за один семестр дуже складно і не всі викладачі зможуть це зробити, але активні викладачі та методисти зрозуміють основні переваги, які дають їм нові інструменти, і почнуть перебудовувати схему роботи зі студентами з метою підвищення ефективності навчання та зменшувати обсяг рутинної роботи викладача.

Таким чином, зміни, зумовлені впровадженням інноваційних технологій, сприятимуть якісним перетворенням вищої освіти. Впровадження і розвиток дистанційного навчання – це не самоціль і не випадковість в системі сучасної освіти, а потужний і продуктивний засіб вирішення актуальних проблем всього цивілізованого суспільства. За цією технологією – майбутнє єдиного світового освітнього простору.

Література

1. Кузнецова З.М. Управление качеством дистанционного образования / З.М. Кузнецова, Г.С. Фисенко // Фундаментальные исследования. – 2006. – № 1. – С. 43-45.

2. Кочисов В.К. Роль дистанционного обучения в изменении способов и приемов образовательного процесса в вузе / В.К. Кочисов, О.У. Гогицаева, Н.В. Тимошкина // Образовательные технологии и общество. – 2015. – № 1. – С.395-407.

ЕЛЕКТРОННИЙ НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ ТРАЄКТОРІЇ ВИВЧЕННЯ

Березенська С.М., ст. викладач
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Однією з основних вимог, які висуваються до сучасної системи вищої освіти, є забезпечення можливості формування індивідуальної траєкторії навчання для кожного студента. При цьому мається на увазі, що студент має самостійно визначати індивідуальний зміст вивчення навчальних дисциплін; ставити власні цілі у вивченні конкретної теми або розділу; вибирати оптимальні форми та темпи навчання; рефлексивно усвідомлювати отримані результати, здійснювати оцінку й корегування своєї діяльності. Яка ж роль в цій системі відводиться для викладача?

На нашу думку, яка підтверджується дослідженнями Н. Морзе та О. Глазунової, для сучасного студента існує потреба не стільки у доступі до навчальних ресурсів, скільки у наявності відповідної навігаційної карти-знань, «путівника» по тим знанням, які можна знайти в інформаційному просторі [2]. І саме викладач за допомогою сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій має сформувати навчальне середовище з відповідною освітньою траєкторією, яка, з одного боку, дозволить забезпечити логічну послідовність вивчення навчального матеріалу з метою досягнення всіх навчальних цілей навчальної дисципліни, а з іншого боку допоможе у виборі тих способів навчання, які найбільш відповідають індивідуальним особливостям кожного зі студентів.

Насамперед, створення такого середовища пов'язують з використанням систем управління знаннями (LMS), які широко представлені на сучасному ринку освітніх послуг. Використовуючи платформу будь-якої LMS викладач створює електронний навчальний курс з відповідною навігацією. При цьому джерелом навчальної інформації може бути як внутрішнє середовище електронного навчального курсу, так і зовнішні ресурси – електронні підручники, віртуальні лабораторії, відеоуроки, ігрові, кейсові, проектні та інші технології, доступ до яких забезпечується засобами мережі Internet.

На жаль, переважна більшість розроблених та представлених електронних курсів пропонують студенту навчальний контент, побудований за схемою «Вивчення теорії → Контроль знань». При цьому студенту відкрито доступ до всіх навчальних матеріалів, представлених в курсі. Така модель не передбачає обов'язкової присутності викладача на кожному з етапів вивчення матеріалу, дозволяє студенту за власним вибором переходити від теми до теми, і тим самим не забезпечує якість засвоєння базових знань для вивчення кожної з наступних тем. Ми вважаємо це однією з проблем, яка призводить до погіршення якості освітнього процесу, адже порушується один з головних принципів організації процесу навчання – принцип систематичності і послідовності, який за визначенням А. Кузьмінського означає послідовне, з урахуванням логіки конкретної науки та мисленневих можливостей студентів, розгортання змісту знань, способів діяльності, дотримання такого ж порядку

засвоєння знань, формування умінь та навичок. Попередній рівень знань має виступати фундаментом ефективності засвоєння наступної частки знань [1].

LMS Moodle дозволяє формувати траєкторію роботи студента з навчальним контентом в електронному навчальному курсі декількома способами. Найчастіше викладачі застосовують найпростіший спосіб керування логічною структурою подання контенту в електронному курсі – це приховування до певного часу окремих тем або навчальних елементів. Такий підхід має суттєвий недолік – він дозволяє керувати послідовністю доступу до навчального контенту, але не дає впевненості, що попередній матеріал було опрацьовано та засвоєно.

Інший спосіб – це використання елементу Lesson, основною функціональною особливістю якого є можливість створення системи взаємопов'язаних сторінок з навчальним контентом із заданими переходами між ними. Для збільшення активної взаємодії студента з навчальними матеріалами, а також для контролю рівня їх засвоєння викладач може використовувати різні типи вбудованих запитань. Залежно від обраної відповіді та стратегії, розробленої викладачем, студенти можуть продовжити роботу з навчальним контентом, перейти на іншу сторінку, повернутися на попередню сторінку, виправити невірну відповідь на поставлене запитання тощо. Крім того, система внутрішніх налаштувань елементу дозволяє встановити послідовність роботи з декількома елементами Lesson, представленими в електронному курсі. Недоліком формування логічної структури навчального курсу засобами елемента Lesson є відсутність можливості пов'язати в єдину траєкторію всі ресурси та елементи, представлені в електронному навчальному курсі.

Виправити цей недолік можна за допомогою налаштування параметра «Обмеження доступності», який присутній у властивостях будь-якого з ресурсів (Гіперпосилання, Книга, Сторінка, Файл та ін.) та елементів (Глосарій, Завдання, Гра, Лекція, Тест, Форум та ін.) середовища LMS Moodle. Обравши певний критерій, викладач може надати студенту доступ до навчальних матеріалів електронного курсу в залежності від: конкретної дати, приналежності користувача до певної групи, якості виконання попереднього завдання, або ж налаштувати комбіновані умови доступу до навчального контенту електронного курсу.

Вибір того чи іншого способу формування навчальної траєкторії вивчення навчальної дисципліни є трудомістким творчим процесом. І, на нашу думку, найкращий результат може бути досягнуто лише при умові поєднання запропонованих способів в єдиному сценарії електронного курсу.

Література:

1. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник / К.: Знання, 2005. – 486 с.
2. Морзе Н. В., Глазунова О. Г. Способы интеграции цифрового контента в электронном учебном курсе. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/6195/1/N_Morze_O_Glazunova_OTO_1.pdf

ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Блажук О. А., канд. пед. наук, доцент,
Хмельницький торговельно-економічний коледж, КНТЕУ

В час реформування концепцій вищої освіти в Україні актуальним стає питання про використання дієвих технологій навчання, що найкраще забезпечують формування фахівців. Це завдання першочерговим є і для підготовки офіцерів-прикордонників. Тому однією із педагогічних умов формування готовності майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування інформаційних технологій для забезпечення системи зв'язку прикордонних підрозділів ми обрали дистанційне навчання, як спосіб організації навчального процесу. Засобом такого навчання виступає інформаційна навчальна система MOODLE.

У навчальному процесі дистанційної освіти використовуються як традиційні так і інноваційні засоби навчання, які ґрунтуються на застосування сучасних інформаційних технологій і комп'ютерної техніки, а також останніх досягнень в галузі освітніх технологій.

Серед проблем, які ми бачимо на шляху впровадження дистанційного навчання в Україні, є мала кількість людей, що вміють і мають можливість користуватись послугами Інтернет. Очікується, що внаслідок реалізації указу Президента України "Про заходи з розвитку національного компоненту глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до неї в Україні" прискориться формування необхідної законодавчої бази і більше українців зможуть використовувати дистанційну форму навчання для отримання освіти.

Повсюдного поширення дистанційне навчання в Україні ще не набуло.

На нашу думку, основними перешкодами є:

- недостатня державна підтримка;
- відсутність критичної маси викладачів, які володіють уміннями використання інформаційних технологій;
- недоступність для широких верств населення комп'ютерів та Інтернет;
- нерозуміння керівниками підприємств економічної доцільності підвищення кваліфікації працівників.

Для реалізації ідей дистанційного навчання в основному використовують інформаційну навчальну систему MOODLE.

Даний програмний продукт побудований відповідно до стандартів інформаційних навчальних систем. Так, програмне забезпечення Moodle є прогресивним, тому що:

- забезпечує можливість взаємодії різних систем;
- підтримує можливість багаторазового використання компонентів системи, що підвищує її ефективність;
- включає інформаційні технології без перепроектування системи та має вбудовані методи для забезпечення індивідуалізованого навчання;
- відповідає розробленим стандартам та надає можливість вносити зміни без тотального перепрограмування;

– дає можливість працювати з системою з різних місць (локально і дистанційно, з навчального класу, з робочого місця або з дому); програмні інтерфейси забезпечують можливість роботи студентам різного освітнього рівня;

– розповсюджується безкоштовно. [2, 482 с.]

Для організації дистанційного навчання можна виділити таку структуру (рис.1):

Рис. 1. Навчально-методичний комплекс для організації дистанційного навчання.

Саме таку структуру дає можливість забезпечити інформаційно навчальна система MOODLE.

Інша можливість, яку надає Moodle для спілкування, – це форум. Форум відрізняється від чата тим, що його можна вважати семінаром, що розтягнутий у часі. Крім того форум використовується для проведення консультацій як на дистанційному етапі курсового підвищення кваліфікації, так і в між курсовий період для обговорення актуальних питань. Ці види спілкування на дистанційному етапі можуть зайняти місце тематичної дискусії чи семінарського заняття.

Використання зазначених можливостей платформи дозволяє активізувати роботу слухачів на дистанційному етапі та суттєво збільшити ефективність курсів підвищення кваліфікації за очно-дистанційною формою навчання, зокрема кредитно-модульною.

Розроблення та впровадження дистанційних форм навчання сприятиме складанню компетентісно орієнтованої системи освіти, її демократизації та ефективності. Саме така модель вдосконалення навчально-виховного процесу засобами сучасних інформаційних технологій повинна стати предметом особливої уваги викладачів в системі післядипломної педагогічної освіти педагогічних працівників.

Література

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.onu.edu.ua/ru/distance/index.html>

2. Романишина О. Я. Підготовка викладачів до використання інформаційної навчальної системи MOODLE у навчальній діяльності / О. Я. Романишина // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. праць. – Київ-Вінниця, 2010. – С. 481–485.

3. Сайко А. Уанет сьогодні / А. Сайко // Комп'ютери + програми. – 2002. – № 1. – С. 24–26.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ОНЛАЙН ДОШОК У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Бобрицька Галина Сергіївна, канд. пед. наук,
Харківський навчально-науковий інститут
ДВНЗ «Університет банківської справи»

За минулим досвідом використання технологій дистанційного навчання було виділено наступні психолого-педагогічні проблеми при впровадженні дистанційної форми навчання:

- 1) вимагає від студента вміння навчатись самостійно, високого рівня самоорганізації та самоконтролю, сильної особистої мотивації;
- 2) студенти майже не звертаються до електронних ресурсів, які розташовані на сторінці даного дистанційного курсу (за наявності пошукових систем в Інтернеті);
- 3) неспроможність або небажання студентів передавати власними словами якісь визначення понять або власне розуміння сутності певних процесів;
- 4) студенти подають непроаналізовану і несистематизовану інформацію;
- 5) неможливість для викладача визначити рівень самостійності студентів за час спілкування, в тому числі виникає і питання аутентифікації студента під час перевірки знань;
- 6) спілкування позбавлене емоційного забарвлення, що ускладнює створення творчої атмосфери, відбувається менш ефективно безособисте спілкування;
- 7) технологічні проблеми при інтерактивному спілкуванні, затримка у часі.

Одним із напрямків розв'язування цих проблем є удосконалення зворотного зв'язку із студентами. При спілкуванні із студентами використовують як синхронні, так і асинхронні режими спілкування (чат, вебінар, форум, електронна пошта тощо). На сучасному етапі розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, крім зазначених вище форм спілкування, можна використовувати інтерактивні онлайн-дошки. Прикладами інтерактивних онлайн-дошок, які застосовуються в нашому інформаційному просторі, RealtimeBoard, Flowchart, WikiWall, Popplet та ін.

У власній практичній діяльності найбільшого застосування знайшла онлайн-дошка RealtimeBoard. Зареєструватись можна як через аккаунт Google, так і через будь-яку електронну пошту. Дошку можна інтегрувати на сторінки сайтів або блогів, завантажувати документи стандартних форматів, зображувати елементарні фігури, вписувати тексти, залишати нотатки, використовувати електронний олівець різних кольорів тощо. Дошка є необмеженою та легкою у застосуванні. При виході з дошки всі зміни, які були здійснені, зберігаються. Окремо зберігати інформацію не потрібно. До недоліків цієї дошки можна віднести відсутність формул, проблеми з масштабуванням, яке різні користувачі можуть використовувати по-різному, що може створити деякий елемент нерозуміння. Крім того для одночасного користування онлайн-дошки більше, ніж трьома користувачами, цей ресурс перестає бути безкоштовним.

ДО ПИТАННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ПОЄДНАННЯ ФОРМ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Бурачек В.Р., канд. фіз. -мат. наук, доцент,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Оптимізація навчального процесу у вищій школі на сьогоднішній день є чи не найголовнішою проблемою, над розв'язанням якої міркують як методисти, так і власне викладачі. Реформування загальноосвітнього рівня, різке зменшення обсягів аудиторних годин, особливості проведення вступної кампанії у вишах, активне впровадження сучасних інформаційних технологій як у сам навчальний процес, так і у форми контролю знань студентів – ось неповний перелік факторів, врахування яких вимагає нагального вирішення.

Очевидним є той факт, що нинішній викладач змушений поєднувати в своїй діяльності всі форми роботи зі студентами. До основних видів такої роботи можна віднести [1]:

а) традиційні аудиторні заняття (лекції, семінари, практичні та лабораторні заняття);

б) індивідуальні консультації (при реалізації індивідуальних навчальних графіків вивчення дисципліни);

в) використання електронних засобів навчання (електронні підручники та посібники, спеціалізоване програмне забезпечення, персональні навчальні системи);

г) дистанційне навчання (вивчення дисципліни з використанням засобів дистанційного спілкування та контролю знань студента).

Кожен з наведених видів організації навчального процесу має свої переваги, роль та «ваговий коефіцієнт» яких визначається змістом відповідної навчальної дисципліни. Наприклад, при вивченні дисциплін математичного та інформаційного циклів важливим елементом є досвід та знання викладача, його здатність оперативно оцінити рівень засвоєння матеріалу студентами, реалізація можливості звернути увагу студентів на особливості розв'язання практичної фахової задачі наявними способами та засобами. Адже, зазвичай, у підручниках, навчальних посібниках, методичних рекомендаціях наведені лише загальні моменти, що стосуються предмету вивчення. І в цьому випадку роль традиційного аудиторного спілкування «викладач-студент» важко переоцінити.

При організації навчального процесу шляхом складання і реалізації індивідуального навчального графіку факт безпосереднього спілкування залишається, але достатньо вагомих стає можливість оцінювання викладачем особистого рівня засвоєння матеріалу студентом, що дає змогу «персоналізувати» графік вивчення дисципліни.

За останні роки різко зросла кількість електронних програмних продуктів навчального характеру, за допомогою яких користувач може самостійно оволодіти знаннями в тій чи іншій галузі, а також виконувати цілий ряд маніпуляцій з даними різного характеру. Такі засоби значно скорочують час

обробки даних, мають приємний користувацький інтерфейс, у багатьох випадках характеризуються наявністю додаткових навчальних модулів.

Щодо дистанційної форми навчання, то функціональні можливості доступних версій сучасних платформ дозволяють якнайповніше налагодити співпрацю студента як з викладачем безпосередньо, так і з базою даних відповідної галузі знань – від простого подання матеріалу до контролю засвоєних навичок і вмінь.

Можна також відзначити й слабкі сторони кожної з форм навчання. Зокрема, основні проблеми при використанні класичного, аудиторного навчання пов'язані на сьогодні з надзвичайно малим обсягом виділеного навчальними планами аудиторного часу порівняно з програмою. Особливо це стосується фундаментальних дисциплін. Індивідуальне навчання дозволяє певною мірою компенсувати цю невідповідність, однак, зважаючи на певні часові рамки вивчення дисципліни таку форму досить складно «втиснути» в графік навчального процесу.

Використання електронних засобів навчання, як і дистанційна форма, вимагають, насамперед, внутрішньої мотивації студента, наявності у нього відповідних базових знань, а також можливості доступу до комп'ютерної мережі з відповідними параметрами. І, що саме основне, – уміння самостійно організувати власний процес вивчення дисципліни.

Враховуючи всі наведені міркування, можна констатувати, що для нинішнього середньостатистичного студента при вивченні дисциплін фундаментального характеру залишається важливим фактор безпосереднього спілкування з викладачем в достатньо великому обсязі часу саме у формі «очі-в-очі» (рис. 1). А використання інших форм навчання покликане лише доповнити чи поглибити процес навчання, узгодивши його з реальними можливостями студента та викладача щодо додаткових знань.

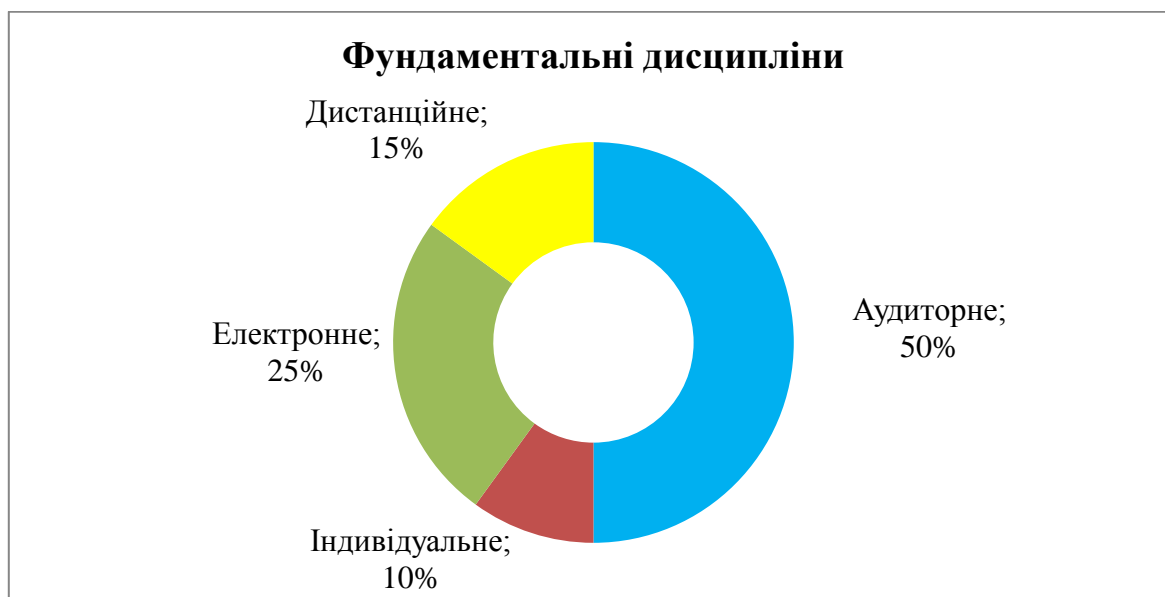

Рис. 1. Доцільне співвідношення часток різних форм навчання при вивченні фундаментальних дисциплін.

Що ж стосується спецкурсів, які студенти вивчають переважно на другому-п'ятому роках навчання, то тут співвідношення може бути іншим (рис. 2), оскільки студент вже має певні навички самостійної роботи над матеріалом, знає правила пошуку та обробки потрібної інформації.

Рис. 2. Доцільне співвідношення часток різних форм навчання при вивченні спецкурсів.

Варто зазначити, що викладач повинен мати право (і можливість) регулювати наведені співвідношення залежно від рівня сприйняття матеріалу групою, темпу навчання тощо. Це дасть змогу до моменту закінчення процесу навчання максимально використати наявні ресурси і час для засвоєння студентами якомога більшого обсягу матеріалу.

Не зайве буде ще раз нагадати той факт, що надзвичайно вагомим фактором при визначенні співвідношення між формами навчання є стан підготовки нинішніх абітурієнтів, оскільки основна кількість фундаментальних дисциплін студенти вивчають саме на перших курсах. Як показує статистика [2], в цей період викладачі змушені значний обсяг часу присвятити процесові виведення знань студента на рівень, потрібний для викладання основного матеріалу дисципліни. На жаль, нинішній формат зарахування абітурієнтів не дозволяє об'єктивно оцінити можливості майбутніх студентів щодо оволодіння вибраним фахом.

Література

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.

2. Бурачек В. Р. Фактори впливу на рівень викладання математичних дисциплін студентам економічних спеціальностей / В. Р. Бурачек / Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 80-річчю від дня народження Михайла Павловича Ленюка, 28-30 жовтня 2016, Чернівці. – Чернівці: ЧФ НТУ ХП. – С. 68-70.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Власенко І.В., д.е.н., проф.,
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

В умовах сьогодення все більше значення набуває така форма навчання, як дистанційне (ДН), оскільки вона має ряд важливих переваг: вільний графік, самостійне визначення темпу навчання, незалежність від місця перебування, зменшення вартості навчання.

Головним компонентом навчального процесу при ДН у вищому навчальному закладі є активна, цілеспрямована, самостійна пізнавальна діяльність студента, тобто самостійне вивчення змісту кожної окремої дисципліни: понять, теоретичних положень, методів розв'язання типових задач, методів оцінювання достовірності й точності рішень, а також оволодіння технікою застосування таких знань [1]. У той же час навчальна діяльність студента не може бути ефективною, якщо вона у достатньому мірою не забезпечується, не організовується, не керується й не контролюється викладачем. Таким чином, процес ДН у вищому навчальному закладі можна розглядати як поліаспектну та взаємообумовлену діяльність студентів і викладачів, спрямовану на:

- відбір, систематизацію й представлення початкової інформації викладачем;
- сприйняття, усвідомлення, переробку й оволодіння цією інформацією студентами;
- організацію викладачем самостійної й результативної діяльності кожного студента, спрямованої на оволодіння учбовою інформацією, а також її використання [2].

При виборі форм і методів навчання спеціальних дисциплін необхідно враховувати специфіку майбутньої діяльності студентів.

Самостійне дистанційне навчання має бути динамічним та підпорядковуватись певній ієрархічності.

По-перше, на найвищому ієрархічному рівні розташовуємо комплекси самостійної роботи з різних навчальних дисциплін у вищому навчальному закладі, які є обов'язковою частиною повноцінного опанування окремим предметом, передбачені навчальними планами і робочими програмами. Ці комплекси складають обов'язкову частину самостійної навчальної діяльності студентів у процесі їх фахово-предметної підготовки.

По-друге, на нижчому ієрархічному рівні визначаємо самостійну роботу у межах кожного окремого предмету, розділу, підрозділу, окремої теми тощо.

По-третє, знання як інформація, не передаються від викладача студенту у готовому вигляді, а засвоюються кожним окремим студентом у результаті активної, поетапної діяльності, яка певним чином спрямовується на досягнення визначеної цілі чи цілей.

Засвоєваних знань та ефективність формування умінь зумовлюють визначення методів викладання, а також комплекс навчально – методичного забезпечення – системи посібників, методичних рекомендацій з усіх тем з

урахуванням навчального плану й кількості годин, передбачених на вивчення курсу в цілому й на кожен окрему тему зокрема. Крім того, процес навчання будується як система інтерактивної взаємодії викладача й студента, а також включає:

- самоуправління викладача, тобто систему представлення матеріалу, засобів і методів мотивації, планування, організації й контролю навчально-пізнавальної діяльності студентів;

- оперативне управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів на основі розробленої викладачем дидактичної системи;

- систему самоуправління й самоконтролю студента у процесі його дистанційного навчання.

Самостійне активне й цілеспрямоване вивчення студентами навчального матеріалу, що організовується викладачем, – основна форма учбової діяльності студента, на забезпечення якої має бути спрямована діяльність викладача.

Під час ДН допомога викладача реалізується опосередковано через організацію системи навчання в умовах самопідготовки. У цьому полягає дидактична сутність самостійної роботи і її відмінність від форм аудиторної роботи, яка передбачає безпосередню участь, допомогу з боку викладача.

В умовах ДН самостійна робота не є самостійною діяльністю того, хто навчається, щодо засвоєння учбового матеріалу, а є особливою системою умов навчання, які організовуються викладачем, і є, таким чином, аспектом його діяльності [3]. Саме тут необхідно підкреслити нетотожність понять “самостійна робота” й “самостійна навчальна діяльність”.

Створення ефективної системи ДН студентів у вищому навчальному закладі потребує дотримання певного ряду умов, провідними серед яких є:

- єдність цілей усіх видів навчальної діяльності;

- комплексне забезпечення самостійної роботи студентів: організаційне, методичне, інформаційно-технічне;

- практична спрямованість самостійної роботи студентів, реальний характер навчальних задач;

- варіативність і творчий характер завдань для самостійного виконання з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей студентів;

- управління самостійною роботою студентів з поетапним контролем результатів, залучення самих студентів до процесу управління.

Таким чином в основі ДН лежить самостійна робота здобувача вищої освіти, яка належним чином організовується, супроводжується та контролюється викладачем за умови повного методичного забезпечення.

Література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник / Анатолій Миколайович Алексюк. – К.: Либідь, 2003 – 560с., с.437.

2. Антропов В.А. Организация самостоятельной работы студентов / В.А. Антропов, Н.И. Шаталова. – Екатеринбург: Изд-во Урал. гос. ун-т путей сообщения, 2000. – 76с.

3. Болубаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: навчальний посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. – К. ВВП «Колос», 2007. – 64 с.

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ: ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ

Власенко І.Г., д.мед.н., професор
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Одним з пріоритетних напрямів програми модернізації загальноосвітньої і вищої школи визнане дистанційне навчання. В сучасних умовах існує потреба отримання вищої освіти дистанційно, що викликано необхідністю навчатися без відриву від виробництва, отримання освіти людьми з обмеженими можливостями та тими, що перебувають за кордоном або у місцях позбавлення волі. Таку можливість надає дистанційне навчання, яке здійснюється завдяки інформаційно-освітнім технологіям і системам комунікації [1].

Дистанційна форма навчання має ряд беззаперечних переваг. Зокрема, здобувач вищої освіти може навчатися у зручний для нього час, звичному оточення та у відносно автономному темпі. Варто врахувати також і нижчу вартість такого навчання, оскільки відпадає потреба в оренді приміщень, оплаті значної кількості персоналу та економію часу[2].

Проте, система дистанційного навчання має і недоліки. По-перше, для успішної корекції навчання та адекватного оцінювання важливо мати безпосередній контакт із здобувачем. Крім того, неможливо точно перевірити, чи саме та людина працює, виконує завдання чи це робить хтось інший. Тому остаточний контроль якості знань все ж таки проводиться на очній сесії. Крім того, не у всіх населених пунктах є можливість доступу до мережі Інтернет-зв'язку. І найголовніше, при дистанційному навчанні втрачається безпосередній контакт між викладачем та студентом [3]. При тривалому дистанційному навчанні студент перестає правильно формулювати свої думки, висловлюватись та проводити дискусійне обговорення. Разом з тим, така форма навчання потребує свідомого і мотивованого підходу до отримання освіти. Можливість навчатися у зручний час може перетворитися не на систематичне навчання, а на постійну прокрастинацію цього виду діяльності. Саме тому дистанційна форма потребує особливої самоорганізованості та вміння розрахувати свій час.

За умови дистанційного навчання активна роль викладача не зменшується, оскільки він має визначити рівень знань здобувача, та прийняти рішення щодо коригування програми навчання з тим, щоб домогтися найкращого засвоєння пройденого матеріалу.

За потреби студент може отримати консультативну допомогу викладача, спілкуючись з ним в онлайн режимі, безпосередньо використовуючи інтернет як засіб зв'язку (web-чат, IRC, ICQ, інтерактивне TV, web-телефонію, Telnet).

Для успішного проведення дистанційного навчання успішно використовується система MOODLE.

Досвід використання дистанційної форми навчання виявив іще одну особливість, а саме – велике навантаження на зір у зв'язку з необхідністю тривалий час перебувати за комп'ютером.

Тому, застосовуючи дистанційну форму навчання потрібно урізноманітнювати її види. Найбільш поширеними є наступні види дистанційних технологій:

- чат-заняття, які проводяться синхронно, коли всі учасники мають одночасний доступ до чату;

- веб-заняття, або дистанційні лекції, конференції, семінари, ділові ігри, лабораторні роботи, практикуми та інші форми навчальних занять, що проводяться за допомогою засобів телекомунікацій та інших можливостей інтернету;

- телеконференції, що проводяться, на основі списків розсилки з використанням електронної пошти. Для навчальних телеконференцій характерно досягнення освітніх завдань.

Також існують форми дистанційного навчання, при якому навчальні матеріали висилаються поштою в регіони. Однак не всі знання можна отримати дистанційно. Так, наприклад, навчитися самостійно деяким видам творчої діяльності, при відсутності прямого контакту студента і викладача, практично неможливо. Одна з головних проблем запровадження інноваційних форм навчання є вибір оптимального співвідношення найкращих традицій наявної освітньої системи, сучасних педагогічних інновацій та інструментарію інформаційно-комунікаційних технологій. Як свідчить практика і деякі дослідження, тенденція навчання чітко розвивається в напрямку змішаного навчання (blended learning) як процесу, котрий створює комфортне інформаційне освітнє середовище, системи комунікацій, що надають всю необхідну навчальну інформацію [4].

В сучасних умовах все більше застосування знаходить використання елементів дистанційного навчання в навчальних курсах дисциплін.

Отже, в сучасних умовах дистанційна освіта має розвиватися, удосконалюватись та охоплювати різні групи населення, адже для сучасної економіки – «економіки знань» притаманна парадигма – навчатися протягом всього життя.

Література

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000 р.).

2. Биков В.Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України //Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби технології : монографія / В.Ю. Биков, О.О. Гриценчук, Ю.О. Жук та ін. /Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. – К. : Атіка, 2015. – С. 77–140.

3. Клокар Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації / Н. Клокар // Шлях освіти. – 2012. – № 4 (46). – С. 38–41.

4. Відділ дослідження і проектування навчального середовища ІТЗН АПН України. <http://www.ime.edu-ua.net/nauk.html>

ЗАСТОСУВАННЯ WEB-ГРАФІКИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Гімчинська С.Ю., асистент
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича

Базовим принципом на якому ґрунтується сучасний Інтернет є технології активної взаємодії з відвідувачем web-ресурсу. Сучасні технології Web 2.0 в поєднанні з останньою версією HTML 5 дозволяють застосовувати web-графіку для розширення функціональних можливостей забезпечення дистанційного навчального процесу при викладанні різних дисциплін для візуалізації діаграм, побудови графіків та зображень. Сутність цього підходу полягає в побудові інтерактивних інтерфейсів web-додатків, які ґрунтуються на тому, що обмін даними між сервером і браузером відбувається у фоновому режимі. Фактично заходячи на web-сторінку, користувач завантажує у свій браузер цілий програмний додаток, який дозволяє оперувати елементами інтерфейсу.

Сучасні клієнтські технології створення інтерфейсу навчальних дисциплін у web, а саме HTML5, CSS3, JavaScript, дозволяють значно розширити функціональні можливості web-сторінок та підтримують роботу з новітніми мультимедійними додатками, які вбудовані в ядро сучасних браузерів: Internet Explorer 10, Firefox 4, Opera 11.60, Chrome 18, або Safari 5.

HTML5 забезпечує покращену і складнішу графіку, що дає web-розробникам можливість використовувати web-технології на основі стандартів для створення інтерактивних сайтів і додатків зі складною графікою, без застосування професійних технологій та установки додаткових модулів або плагінів. Для вирішення задач такого типу у Web застосовують сценарії Canvas представленого в HTML5 компанією Apple або Scalable Vector Graphics (SVG), яка була представлена в 1999 р робочою групою W3C SVG Working Group.

Canvas і SVG – це дві незалежні технології, добре доповнюють одна одну, хоча і різні за своєю природою і походженням.

Canvas – це растрове полотно, на якому можна малювати через спеціальний API для JavaScript. Canvas надає базові можливості: побудови примітивів і тексту, побітовий доступ до зображення, виведення зображень і афіннів перетворення контексту відтворення.

Мова SVG використовується для опису масштабованої векторної графіки, яка являє собою модель зі збереженням даних, що відображаються, вона зберігається в пам'яті моделі, якою можна управляти за допомогою результатів

виконання коду при наступному рендерингу. Цей принцип роботи принципово відрізняється від безпосереднього режиму Canvas. Особливістю SVG також є інтеграція з HTML 5.

При виборі між Canvas і SVG слід враховувати дві основні відмінності: у загальному випадку при збільшенні розміру екрану продуктивність Canvas падає, оскільки потрібно обробити більше пікселів, при збільшенні числа об'єктів на екрані – продуктивність SVG падає, оскільки об'єкти поступово додаються в модель DOM. Ці оцінки не є точними і, безумовно, можуть змінюватися в залежності від реалізації, платформи, використання повного апаратного прискорення графіки і швидкості роботи модуля JavaScript [1].

Як згадувалося раніше, формат SVG дає можливість робити збільшення зображення без втрати якості. Якщо користувач вибере екран з високою роздільною здатністю, формат Canvas стане пікселізованим або буде необхідно створити файл значного розміру для того, щоб не втратити якість. Формат SVG добре підходить для web-додатків та найпростіших зображень на web-сторінці. Переваги застосування формату SVG такі:

- краще підходить для кросплатформених інтерфейсів, так як дозволяє масштабувати зображення для різної роздільної здатності екрану без втрати якості;
- якісна підтримка анімації;
- можливість контролю над елементами за допомогою SVG DOM API в JavaScript;
- SVG зберігається в форматі XML, що надає більше можливостей браузерам для доступу до SVG-документів у порівнянні з елементом canvas.

Таким чином, SVG є кращим рішенням для створення інтерфейсів web-додатків.

Недоліками використання технології SVG є: низька швидкість рендерингу зображення при збільшенні, так як використовується модель DOM, та втрата продуктивності при створенні динамічних зображень 2D (кращим вибором буде комбінація HTML Canvas + SVG) [2].

Технологію Canvas можна порівняти з швидким малюванням, яке не вимагає збереження даних про створені об'єкта. Тут потрібні складні обчислення, і швидкість розрахунку залежить від продуктивності модуля JavaScript в браузері. Технологія Canvas ідеально підходить для виведення даних в реальному часі при використанні найбільш поширених сценаріїв, обмеженням для яких є швидкодія комп'ютера. Існує ряд сценаріїв обробки даних в реальному часі де найкраще використовувати теги <canvas>:

– висока продуктивність при відображенні довільних 2D-об'єктів та при роботі з піксельними зображеннями;

– можливість збереження створеного зображення в *.png або *.jpg форматі;

– орієнтація на створення растрової графіки (наприклад, зображення, що динамічно змінюється, фракталів і т.п.).

До основних недоліків використання HTML5 Canvas можна віднести відсутність API для анімації та неможливість створення інтерфейсів для web-додатків, так як вони повинні бути динамічними і інтерактивними, а Canvas вимагає постійного перемальовування кожного елемента в реальному часі.

Як підсумок, зауважимо, що для створення дистанційних програмних засобів для роботи із студентами з використанням сучасних мережевих технологій орієнтованих на Web з застосуванням графіки необхідно застосовувати такі технології:

1. Для створення діаграм, графіків, web-додатків, які вимагають векторної графіки, – технологію SVG;

2. Для графічної обробки даних та анімації математичних об'єктів, які швидко змінюються в режимі реального часу, складних графічних сцен, які вимагають високої продуктивності, найкраще використовувати технологію Canvas.

Литература:

1. SVG или Canvas: как выбрать. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://msdn.microsoft.com/ru-ru/library/gg193983\(v=vs.85\).aspx#High_Level_Overview_of_Vector_Graphic_Scenarios](https://msdn.microsoft.com/ru-ru/library/gg193983(v=vs.85).aspx#High_Level_Overview_of_Vector_Graphic_Scenarios)

2. Егорова И.Н. Исследование новейших веб-технологий и алгоритмов продвижения сайтов / И.Н. Егорова, Е.А. Бондаренко. Восточно-Европейский журнал передовых технологий. – 2012. № 6/2. – С. 63-66.

СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ GOOGLE CLASSROOM

Гула І.В. к.т.н., викладач
Хмельницький торгівельно-економічний коледж КНТЕУ

На даний час існує велика кількість систем дистанційного навчання. Однією з найпопулярніших є Moodle. Moodle – це система управління навчанням або віртуальне навчальне середовище, яке являє собою вільний (розповсюджується за ліцензією GNU GPL) веб-додаток, що надає можливість створювати сайти для онлайн-навчання. Основними перевагами даної системи є: можливість її безкоштовного використання. При цьому функціональність системи дистанційного навчання Moodle не поступається комерційним аналогам. Ще однією важливою перевагою системи дистанційного навчання Moodle є те, що вона поширюється у відкритому вихідному коді, що дозволяє адаптувати її під специфіку завдань, які повинні бути вирішені з її допомогою.

Разом з тим, Moodle має значний недолік: в системі не передбачені «навчальні групи», що робить дуже складним облік студентів різних спеціальностей. Групи в Moodle існують не для управління правами доступу до курсів, а для поділу груп слухачів в одному курсі, щоб одні слухачі не бачили активність інших. Групи створюються всередині курсу і не можуть бути перенесені в інші. Крім цього, оцінками слухача можна оперувати тільки всередині курсу. Немає можливості скласти підсумкову відомість, наприклад, з усіх дисциплін семестру, та й саме поняття семестру в базовій версії системи відсутня.

Moodle є системою, орієнтованою на західну модель навчання: вивчення одного курсу декількома групами слухачів, в той час як для організації та управління навчальним процесом вітчизняного ВНЗ, система дистанційного навчання повинна бути орієнтованою на пріоритетне використання навчальних груп.

За рахунок модульності Moodle, є можливість розробити надбудову будь-якої складності (модуль), яка дозволить керувати великими контингентами студентів, які навчаються за кількома спеціальностями. Але це дещо ускладнює її використання. Система Moodle оперує об'єктами «курс», «користувач», роль користувача в курсі («слухач», «викладач»), чого недостатньо для автоматизації навчального процесу вітчизняного ВНЗ.

Нещодавно компанія Google повідомила про повноцінний запуск сервісу «Клас» для викладачів по всьому світу.

Для покращення дистанційного навчання за допомогою веб-технологій компанія Google запустила безкоштовний сервіс для вчителів, освітній інструмент під назвою «Клас». Для ознайомлення з Класом зареєструвалося близько 100 тисяч вчителів (з близько 45 країн). Зараз це повноцінний сервіс, який доступний для всіх бажаючих, і в якому враховані недоліки попередніх LMS-систем, зокрема moodle. Google Classroom інтегрований з іншими сервісами: «Диск», YouTube, «Документи» і Gmail.

Фактично Google Клас дозволяє викладачам організувати стандартний навчальний процес через інтернет:

- можна створювати класи навчання і додавати в них учнів;
- можна відправляти завдання учням, організувати тематичні обговорення з учнями, учень отримує завдання через сервіс, виконує його online в Google Документах і прикріплює свою роботу до завдання;
- всі документи зберігається в структурованому вигляді в каталогах на Google Диску, ви можете не турбуватися про те, що забули роботу вдома;
- список виконаних робіт в реальному часі оновлюється в панелі викладача, він може перевірити роботу, поставити відповідну оцінку і написати коментар;
- є функція для організації індивідуальних занять.

Головні особливості Google Клас:

1. Налаштування класу. Для кожного класу створюється свій код, який учні можуть використовувати для приєднання до товариства. Цей процес усуває необхідність створення попередніх реєстрів.

2. Інтеграція з Google Drive. Коли вчитель використовує Google Classroom, папка «Клас» автоматично створюється на його диску Google з новими вкладеннями для кожного створюваного класу.

3. Організація. Коли учні використовують Google Classroom, папка «Клас» створюється на сторінці їх Google-диска з вкладеними папками для кожного класу, до якого вони приєднуються.

4. Автоматизація. При створенні завдання у вигляді Google-документа, платформа буде створювати і поширювати індивідуальні копії документа для кожного учня в класі.

5. Строки. При створенні завдання вчитель вказує термін виконання роботи. Коли учень надає завдання до початку терміну, на його документі з'являється статус «Перегляд», що дозволяє вчителям робити сортування.

6. Робота / Виправлення. Коли учні приступили до своєї роботи, вчитель може забезпечити зворотний зв'язок в той момент, коли учень знаходиться в статусі «Перегляд» («Viewing»). Коли робота повертається учневі, школяр знову перемикається в статус «Редакція» («Edit») і продовжує роботу над документом.

7. Зручний огляд. І вчителі, і студенти можуть бачити всі завдання на головному екрані Google Classroom. Це дозволяє контролювати роботу відразу в декількох класах.

8. Зв'язок. Завдяки поєднанню класних оголошень, створених учителем, і інтегрованим можливостей коментування завдань, у викладачів і студентів завжди є можливість підтримувати зв'язок і бути в курсі статусу кожного завдання.

Література:

1. Google Classroom. Доступ до ресурсу: <https://classroom.google.com>
2. Google Classroom Tutorial. Доступ до ресурсу: <https://www.youtube.com/watch?v=-9rUHxtNUE>

ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО КОНТЕНТУ ЗАСОБАМИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ MOODLE

Гулівата І.О., канд. пед. наук, доцент,
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Нинішнє студентство зростає у середовищі інформаційного простору, сучасних освітніх технологій дистанційного та електронного навчання, які набувають все більшого поширення в Україні [2]. У зв'язку з цим, постає проблема представлення навчального контенту з урахуванням загальносвітових тенденцій спрямованих на гнучкість та доступність освіти.

У Вінницькому інституті КНТЕУ поряд із традиційними технологіями навчання ефективно використовуються також і дистанційні. Такий підхід у навчанні передбачає як безпосередньо-контактну форму, так і дистанційну на платформі Moodle, використання якої спрямоване на супровід освітнього процесу.

Вибір цієї системи є не випадковий, оскільки її налаштування дозволяють пристосувати кожен курс не тільки під особливості конкретної дисципліни, але і вимоги викладача та студента, який зможе самостійно побудувати зручну траєкторію навчання.

Розглянемо особливості організації навчання у системі управління навчанням Moodle на прикладі однієї із тем курсу «Вища та прикладна математика».

У межах теми запропоновано наступні елементи: лекція (різні форми подачі), тестові завдання, супровідні медіа-матеріали, індивідуальні завдання із вкладеною відповіддю. Вони забезпечують зміну видів діяльності під час навчання студентів та виконання п'яти видів робіт.

Використання медіа призначене для кращого унаочнення та візуалізації навчального матеріалу. Такі інтерактивні елементи, як тести та завдання із вкладеною відповіддю призначені для активізації діяльності студентів, а також виступають як засоби контролю та самоконтролю.

Зупинимося детальніше на структурному елементі лекція, який передбачений для висвітлення теоретичного матеріалу. Хтось може сказати, що теоретичний матеріал із будь-якої теми, і будь-якого курсу є доступним для всіх користувачів пошукових систем, і тут не потрібні технології дистанційного навчання. У чому ж особливість подачі теоретичного матеріалу у Moodle?

Елемент лекція складається із декількох інформаційних сторінок та сторінки плану, кожна з яких містить відповідь на одне запитання плану і закінчується питанням на закріплення навчального матеріалу. Кожна відповідь на запитання пов'язана переходами на бідь-яку сторінку лекції чи змісту. Над лекцією можна працювати у дискретні проміжки часу, причому існує можливість її проходження з того місця, на якому зупинилися.

Інформаційна сторінка лекції містить теоретичні відомості за даною темою, текстовий матеріал якої викладено лаконічно та супроводжується рисунками, включає докладний розбір типових прикладів; для легкого сприйняття лекційного матеріалу, його розбито на текстові сторінки – одна на екран, що не потребує надмірного «перелистування» та горизонтальної прокрутки; для кращого сприйняття тексту з екрану комп'ютера використано шрифти без насічок; у дизайні матеріалу вибрано різні відображення шрифтів – нахил, підкреслений, жирний та їх розташування; для виділення прикладів, приміток чи зауважень використано різні кольори шрифтів, що сприяє концентрації уваги на виділених об'єктах.

Використання усіх елементів є обґрунтованим і без зловживань, що надає можливість спрощення та ефективного сприйняття навчального матеріалу і сприяє його кращому засвоєнню та позитивно впливає на підвищення мотивації навчання.

По закінченні інформаційної сторінки лекції розташовані кнопки для переходу. Користувач може перейти до плану лекції або відповісти на запитання, щоб рухатися далі по змісту. У разі правильної відповіді існує можливість перейти до наступного питання плану лекції. У протилежному випадку – він змушений повернутися до попереднього пункту знову.

Такий підхід дозволить студенту опрацювати теоретичний матеріал на належному рівні, а викладач зможе прослідкувати яку частину лекції пройшов кожен студент і його успіхи.

Як елемент інтерактивності у розділі запропоновано презентаційний ряд теоретичного матеріалу, створений у програмі Power Point, який викладач використовує для супроводження навчального матеріалу, а студент для його перегляду самостійно при потребі.

Для прикладу розглянемо моделювання тіла обертання та визначення його об'єму. У даній моделі здійснюється поетапна поява фігури (криволінійної трапеції), яка обертається навколо осі абсцис. Слайд моделі також містить гіперпосилання на інтернет ресурс, який демонструє утворення площі поверхні тіла обертання. Для виведення формули обчислення об'єму тіла обертання

використовується масштабування частини зображення та акцентується увага на основних об'єктах збільшеної фігури.

Такі моделі є наочною опорою для формування конкретних образів об'єктів, на основі яких формуються наукові поняття, а також є засобом активізації думки студента, оскільки з їх допомогою можуть бути краще виділені властивості об'єкта і, як наслідок, краще проведено узагальнення. Вони створюють також емоційний фон засвоєння, без якого знання не можуть бути зрозумілими і надійно засвоєними та передають властивості об'єкта у всій їх повноті і різноманітності [1, с. 126].

Слід зазначити, що для створення комп'ютерної моделі, як засобу наочності, викладач може скористатися будь-яким іншим зручним для нього середовищем, зокрема, системами комп'ютерної математики: Derive, Maple, Matlab, Mathematica, MathCAD, Maxima, Geogebra та інші.

Таким чином, використання запропонованих підходів представлення навчального контенту засобами системи управління навчанням Moodle при побудові освітнього процесу значно підвищує ефективність навчання, полегшує розуміння навчального матеріалу, підвищує інтерес до вивчення дисципліни та позитивно впливає на його результативність.

Література

1. Гулівата І. О. Формування математичних понять засобами інформаційних технологій [Електронний ресурс] / І. О. Гулівата, Л. П. Гусак // Освітологічний дискурс. – 2016. – № 3(15). – С. 121-129. – Режим доступу: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article> – Назва з екрану.

2. Підчасов Є. В. Психологічні особливості побудови освітнього процесу із застосуванням дистанційних освітніх технологій [Електронний ресурс] / Є. В. Підчасов // Четверта міжнародна науково-практична конференція «Moodle Moot Ukraine 2016. Теорія і практика використання системи управління навчанням Moodle», 19-20 трав. 2016 р.: тези доповідей / Київський національний університет будівництва і архітектури. – К. : КНУБА, 2016. – Режим доступу: <http://2016.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=110>. – Назва з екрану.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ «СТУДЕНТ-КОНТЕНТ» В ЕЛЕКТРОННОМУ НАВЧАННІ

Зміївська І.В., ст. викладач, Обоянська Л.А. ст. викладач,
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Активна взаємодія користувача з електронним навчальним продуктом є головною перевагою, стратегічним завданням інформатизації сучасної освіти. Рівень інтерактивності – рівень активності користувача при роботі з електронним навчальним курсом, є одним з найважливіших показників його якості.

Освітній процес у сучасному розумінні – процес взаємодії того, хто навчається з навчальним середовищем, що включає викладача, навчальні матеріали (контент) та інших учнів [1].

В освітньому процесі сходяться педагогічна, пізнавальна і соціальна складові, причому соціальна складова є головним інструментом отримання та освоєння інформації [2].

Забезпечення ефективної взаємодії студентів по видах «студент-контент», «студент-викладач» і «студент-студент» – умова ефективної реалізації будь-якої моделі навчання. Однак, якщо в традиційному навчанні всі види взаємодії організовуються викладачем в процесі живого спілкування, а будь-які відхилення регулюються при безпосередньому контакті, в електронному навчанні студенти в більшій мірі залишаються один на один з навчальними матеріалами. Опосередкований і переважно асинхронний характер взаємодії, відсутність живого спілкування, дефіцит вербальних (інтонація, тембр голосу) і невербальних засобів (міміка, жести) спілкування призводять до необхідності формування нових механізмів впливу викладача на освітній процес з метою забезпечення якості навчання.

Отже, акцент в забезпеченні ефективності електронного навчання переноситься на спеціально організоване викладачем середовище навчання – електронний навчальний курс, при розробці якого необхідно змодельовати реальні умови навчання – забезпечити умови для усіх видів навчальної взаємодії, а також ефект постійної присутності викладача в курсі.

Важливу роль в електронному навчанні відіграє технологія супроводу – активна участь викладача в організації усіх видів навчальної взаємодії: студент-контент, студент-викладач, студент-студент. Вона може бути забезпечена лише за умовами ефективної роботи з контентом:

1. Інтерактивність контенту – наявність зворотного зв'язку: тести для самоконтролю і поточного контролю; інтерактивне відео; тести, вбудовані в лекції; анкети.

2. Мультимедійність контенту – задіяність різних систем сприйняття і різноманітність форм контенту: відеолекції; відеокоментарі; аудіокоментарі та ін.

3. Активні форми роботи з контентом – розвиток творчого і алгоритмічного мислення: віртуальні лабораторні роботи та тренажери; сервіси

Веб 2.0 для обробки інформації (ментальні карти, сервіси анотування, редагування, спільного читання) та ін.

4. Керована викладачем взаємодія з контентом – наявність інструкцій, методичних матеріалів, рекомендацій, прикладів.

Таким чином, роль викладача в електронному навчанні зводиться до супроводу процесу навчання, який закладається при проектуванні електронного навчального курсу і триває в ході реалізації навчального процесу.

Розглянемо підходи до формування системи супроводу студентів через організацію реальної та віртуальної «присутності» викладача на прикладі електронного навчального курсу «Економічна інформатика», який розроблено та розміщено у системі дистанційного навчання Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ на базі LMS Moodle.

Функція викладача з організації навчального контенту забезпечує пізнавальна «присутність» як основа взаємодії «студент-контент», яка закладається при проектуванні електронного навчального курсу. Завдання викладача полягає у відборі та організації навчального контенту, а також в плануванні навчальних заходів для залучення студентів до пізнавального процесу. Рекомендується створювати інтерактивний і мультимедійний контент для надання навчальному процесу інтерактивності, порівнянної з традиційним навчанням.

Розглянемо реалізацію організації пізнавальної «присутності» в електронному навчальному курсі. Даний курс призначений для навчання студентів, а також є експериментальним майданчиком дослідження практичних аспектів інтерактивно-комунікативної взаємодії учасників електронного навчання в рамках науково-дослідної роботи з теми «Методика формування і використання персонального навчального середовища в контексті технологій дистанційного навчання».

В курсі теоретичний матеріал представлений з використанням інструменту «Лекція» LMS Moodle, що дозволяє поєднувати порційність подачі матеріалу з вбудованою системою самоконтролю у вигляді тестів. До текстових матеріалів в курсі планується додати записи вебінарів в форматі коротких тематичних фрагментів. Досить типова форма подачі теоретичного матеріалу поступово доповнилася рядом елементів, що дозволяють урізноманітнити контент і посилити пізнавальну «присутність». Також планується розробити відеоінструкції до завдань і типових прикладів, презентації з аудіокоментарями до типових помилок, що дозволить підкреслити «присутність» викладача в середовищі, «оживити» простір взаємодії.

Для орієнтації студентів в термінології створений глосарій курсу. Інструмент «Глосарій» дозволив структурувати курс чіткою логікою, гіперпосилання зробили його цілісним і багатошаровим. Багатошаровість тексту створюється також налаштуванням гіперпосилань між елементами LMS Moodle, що дозволяє, наприклад, зробити інструкції короткими, але з можливістю переходу по посиланнях на вимоги, критерії, рекомендації, добірки прикладів і типових помилок.

Інтерактивний інструмент «Тест» в LMS Moodle використовувався для контролю і самоконтролю. Для організації керування інтерактивним елементом системи «Тест» задано налаштування: вказати початок і закінчення тестування; обрати обмеження часу тесту в цілому, кількість спроб, метод оцінювання (вища оцінка, середня оцінка, перша спроба, остання спроба), категорію оцінки, порядок питань – випадкове перемішування. Викладачеві дається можливість налаштування декількох варіантів перегляду студентами своїх результатів після завершення тестування. Дані налаштування зручні тим, що дозволяють відображати на екрані тільки ті параметри, які характерні для певного виду тестового контролю знань.

Перелічені елементи контенту працюють на формування комфортної атмосфери в навчальному середовищі, залучають студентів до взаємодії з її елементами за рахунок наявності інтерактивності та мультимедійності контенту. Використання системи LMS Moodle дозволяє забезпечити ефективну взаємодію викладачів і студентів у зручний для кожного час, організувати оцінювання навчальних досягнень майбутніх фахівців.

Отже, досвід показує, що ефективне електронне навчання стає реальністю за умови значних особистісних якостей викладача як на етапі розробки електронного курсу, так і в процесі супроводу навчального процесу. Саме особистісна позиція, відображена в курсі як система «присутності» викладача, буде залучати та утримувати студентів. Дослідження можливостей і потенціалу інструментів електронного навчального курсу, аналіз кращих практик електронного навчання дозволяє підвищити якість курсу для забезпечення його ефективності в навчальному процесі.

Література

1. Dewey, J. Experience and Education. – 1938. – Toronto: Collier-MacMillan Canada Ltd.
2. Сердюков П.И. Роль общения в повышении эффективности онлайн-обучения // Образовательные технологии и общество. – 2010. – Выпуск № 1, том 13. С. 356–369.

ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА В УМОВАХ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ

Іванченко Г.В., к.е.н.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Сучасний етап розвитку України потребує від закладів освіти здійснення системних заходів, спрямованих на виховання людини–громадянина, різнобічно і гармонійно розвиненої, національно свідомої, високоосвіченої, життєво компетентної, здатної до саморозвитку і самовдосконалення. Новий етап розвитку шкільної освіти пов'язаний із впровадженням компетентнісного підходу до змісту освіти та організації навчального процесу.

Освіта є соціальним інститутом, через який проходить кожна людина, набуваючи при цьому рис особистості, фахівця та громадянина. Завдяки кваліфікованій діяльності педагога реалізується державна політика у створенні інтелектуального, духовного та культурного потенціалу нації, розвитку вітчизняної науки і техніки, збереженні і примноженні культурної спадщини, вихованні і підготовки молоді до майбутнього самостійного життя – формуванні людини майбутнього. Тому заклади освіти сьогодні значну увагу повинні приділяти саме формуванню у майбутніх спеціалістів професійної компетентності ще під час навчання.

Т. Добудько вважає, що компетентний учитель організує педагогічну діяльність так, щоб вона була спрямована на отримання усвідомленого результату [3, с. 45].

На думку А. Маркової, професійно компетентною є та людина, яка: успішно розв'язує завдання навчання й виховання, готує для суспільства випускника з бажаними психологічними якостями; задоволена професією; досягає бажаних результатів у розвитку особистості учнів; має й усвідомлює перспективу свого професійного розвитку; відкрита для постійного професійного навчання; збагачує досвід професії завдяки особистому творчому внеску; соціально активна в суспільстві; віддана педагогічній професії, прагне підтримувати навіть у складних умовах її честь і гідність, професійну етику; готова до якісної та кількісної оцінки своєї праці, уміє сама це робити [3, с. 126].

Н. Гузій вважає, що варто розрізняти професійну підготовку фахівця та його професійну компетентність [1, с. 98].

Л. Хоружа трактує професійну компетентність учителя як інтегрування відповідного рівня його професійних знань, умінь, навичок, особистісних якостей, що виявляються в результаті діяльності [4, с. 63].

За аналізом праць науковців можна визначити такі ключові компоненти професійної компетентності [2, 3, 4]: інформаційна, комунікативна, продуктивна, моральна, психологічна, предметна, соціальна.

Слід зазначити, що сучасні науковці здатні розглядати професійну компетентність викладача як сукупність трьох складових компонентів – предметно-технологічного, психолого-педагогічного, загальнокультурного.

Основні показники педагогічної компетентності вчителя є: особистісні якості, особливо перетворювальні та психологічні; усвідомлення ролі педагога у вихованні громадянина, патріота; безперервне підвищення загальної та професійної культури; пошукова діяльність педагога; володіння методами педагогічного дослідження; конструювання власного педагогічного досвіду; результативність навчально-виховного процесу; активна педагогічна діяльність, спрямована на перетворення особистості учня й учителя.

Аналіз світових тенденцій у галузі педагогічної освіти засвідчує зростання вимог до педагогічного професіоналізму й особистих якостей учителя. На думку вчених, основними проблемами, з якими зустрічаються педагоги в цьому тисячолітті, є: постійне ускладнення змісту освіти, гарантування високого рівня освітніх стандартів; ускладнення проблем виховання; безперервне оволодіння прогресивними технологіями навчання й виховання; розв'язання складних професійно-педагогічних проблем, які вимагають інтеграції знань, практичних умінь і навичок з таких суміжних з педагогікою наук, як філософія, психологія, медицина, економіка, кібернетика та ін.; робота в єдиному інформаційному середовищі, що передбачає раціональне використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі.

Отже, професійна компетентність формується поступово у процесі нагромадження професійного досвіду і забезпечує педагогу глибоке знання справи і способів та засобів досягнення поставлених цілей та завдань. Підтримання професійної компетентності вимагає систематично підвищувати кваліфікацію, розвивати творчу активність, а також продуктивно задовольняти потреби суспільного виробництва та культури, що постійно збільшуються. Він повинен наполегливо займатися самопізнанням і самоосвітою, задля поповнення професійною і загальнокультурною інформацією, збагачення індивідуального досвіду. Необхідно постійно працювати над своїм особистісним і професійним зростанням, прагнути максимально розкрити, розвинути і реалізувати свої потенційні можливості. Тому, постійна систематична робота вчителя над собою є запорукою його успіху в педагогічній діяльності.

Література

1. Гузій Н. В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти : монографія / Н.В. Гузій. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. – 243 с.
2. Добудько Т.В. Формирование профессиональной компетентности учителя информатики в условиях информатизации образования: дис. доктора пед.наук : 13.00.02 / Т.В.Добудько. – Самара, 1999. – 349 с.
3. Маркова А.К. Психология профессионализма / А.К.Маркова. – М.: Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. – 308 с.
4. Хоружа Л.Л. Етична компетентність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика : монографія / Л.Л.Хоружа. – К. – Інститут педагогіки АПН України, 2003 р. – 319 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Карпова Л.В., канд. техн. наук, доцент,
Хмельницький національний університет

За останні роки в усьому світі в системах освіти відбулися істотні структурні зміни, зумовлені розвитком Інтернет та його зростаючим впливом на всі сторони діяльності суспільства. Основну роль в удосконаленні системи освіти, без сумніву, будуть мати нові інформаційні технології і, в першу чергу, дистанційні засоби навчання. На сьогодні у світі накопичено значний досвід реалізації систем дистанційного навчання. Вони використовують комп'ютерні мережі, системи безпосереднього телевізійного мовлення та сучасні телекомунікаційні технології.

Основну роль в удосконаленні системи освіти, без сумніву, будуть мати нові інформаційні технології і, в першу чергу, дистанційні засоби навчання. На сьогодні у світі накопичено значний досвід реалізації систем дистанційного навчання. Вони використовують комп'ютерні мережі, системи безпосереднього телевізійного мовлення та сучасні телекомунікаційні технології.

Досягнути необхідного рівня ефективності передачі знань при застосуванні дистанційної форми навчання за допомогою комп'ютерних телекомунікаційних мереж неможливо без розуміння особливостей спілкування між тим, хто навчає і тим, кого навчають.

Методика викладання з використанням технологій дистанційного навчання істотно відрізняється від традиційних технологій навчання й в основному опирається на самостійне вивчення курсу студентом, причому значна частина роботи викладача перекладається на ЕОМ. Фактично навчальні системи “здобувають” знання в експерта-викладача й “доводять” їх до студента. Тому можна констатувати, що основною особливістю дистанційної освіти є надання студентам можливості самостійно отримувати необхідні знання, користуючись сучасними інформаційними технологіями. Можливість індивідуалізації навчання є однією з найголовніших переваг використання інформаційних технологій у навчальному процесі.

У свою чергу індивідуалізація навчання викликає необхідність адаптації навчального процесу до студента. Застосування інформаційних технологій дозволяє значно покращити процеси індивідуалізації підходів до студентів із різним рівнем готовності до навчання.

Останнім часом сформувався і розвивається напрямок у дослідженнях “штучний інтелект у навчанні”, під яким розуміється нова методологія психологічних, дидактичних і педагогічних досліджень із моделювання поведінки людини в процесі навчання, що базується на методах інженерії знань. У зв'язку із цим перспективними є розробки інтелектуальних навчальних систем, що поєднують у собі методи штучного інтелекту й Інтернет-технології. Інтелектуальні освітні системи повинні забезпечувати: інтерактивний діалог зі студентами, здійснювати контроль і підтримку в режимі реального часу,

удосконалювати стратегію навчання і тестування на основі визначеного рівня індивідуальних знань, навичок і здібностей того, кого навчають. Необхідне використання сучасних систем навігації, обробки й каталогізації даних для забезпечення більш ефективного використання величезних інформаційних ресурсів Інтернету, електронних бібліотек, баз даних і знань. При цьому система повинна мати інтуїтивно зрозумілий інструментарій, що дозволяє викладачу створювати, додавати, змінювати навчальний матеріал, курси, методи тестування й оцінки тих, кого навчають, аналізувати результати навчання.

Огляд найбільш відомих і широкоживаних систем, які використовують підходи, що вже стали класичними в сучасному дистанційному навчанні, таких як ANGEL, BlackBoard, Desire2Learn, ILIAS, Lotus LearningSpace, Moodle, WebCT, показав, що, як правило, навчальний курс, поданий у середовищі дистанційного навчання, являє собою набір статичних гіпертекстових документів. Усі студенти отримують однаковий матеріал для вивчення без урахування їх індивідуальних особливостей. Студент не може одержувати оперативну допомогу від учителя чи іншого студента, як це відбувається у звичайному навчальному класі. Також існують інші проблеми, пов'язані з відсутністю диференціації навчального процесу в середовищах сучасних системах дистанційного навчання.

Проте, самого процесу навчання в таких системах, аналогічного класичному «вчитель-учень», немає, що і є основним недоліком сучасних систем дистанційного навчання, функціонування яких спрямоване на самостійне вивчення навчального матеріалу.

Отже, на сьогоднішній день розроблено велику кількість систем дистанційного навчання, але систему, яка б могла динамічно адаптуватися під впливом взаємодії зі студентами, ураховуючи їх індивідуальні особливості, на сьогодні не існує. Більшість сучасних навчальних систем, включаючи Web-системи, є просто бібліотекою статичних гіпертекстових підручників і тестових завдань, що недостатньо для повноцінної й ефективної організації індивідуалізованого навчального процесу.

Література

1. Роберт, І. В. Розвиток дидактики в умовах інформатизації освіти / І. В. Роберт // Педагогіка. – 2012. – № 9. – С. 25–36.
2. Федорук П. І. Структура подання навчального матеріалу в адаптивних системах дистанційного навчання та контролю знань / П. І. Федорук // Актуальні питання фармацевтичної та медичної науки та практики: зб. наук. статей. – Запоріжжя, 2008. – Вип. XXII. – С. 53–60.
3. Сироджа И.Б. Квантовые модели и методы искусственного интеллекта для принятия решений и управления / Сироджа. И.Б. – К.: Наукова думка, 2002. – 427 с.

ВИКОРИСТАННЯ «ХМАРНИХ» ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Киричук А.С. канд. пед. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Рогачова Т., PhD
Технічний університет м. Кошице (Словаччина)

Сучасне конкурентне професійне середовище вимагає від молодого фахівця аналітичного мислення, уміння приймати рішення, адекватні життєвим ситуаціям, самостійної активної мотиваційної діяльності, адаптивності до швидкозмінних умов життя. Система освіти, як спеціально створена соціальна система, безпосередньо відповідає за процес та результат формування особистісних, інтелектуальних та фахових характеристик індивіда. Шляхом розробки та застосування у навчально-виховному процесі нових методичних систем, освітніх технологій, дидактичних прийомів. Особливі можливості у цьому контексті відкривають для навчання у інформаційно-комунікативні технології.

Метою цієї роботи є аналіз методичного потенціалу та умови застосування у навчально-виховному процесі ВНЗ ІКТ (на прикладі «хмарного» сервісу MINDOMO корпорації Google) при вивченні юридичних дисциплін.

Висвітленню проблем щодо використання сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій у педагогічному процесі присвячено фундаментальні роботи Р. Вільямса, Б. Гершунського, К. Маклін, С. Пейперта, Є. Полат та ін. Питаннями розробки й використання комп'ютерних технологій навчання в Україні займаються А. Гуржій, М. Жалдак, Н. Морзе. Дослідженню функцій інформаційних технологій у навчальному процесі присвячено роботи Г. Балла, В. Глушкова, А. Єршова, М. Жалдака, В. Монахова, І. Підласого та ін.

«Хмарний» сервіс MINDOMO корпорації Google являє собою електронну версію «ментальних карт» (mindmapping), як різновиду опорних конспектів на основі техніки візуалізації мислення та альтернативного запису. Враховуючи переважання індивідів з наочно-образним типом сприйняття інформації та мислення, нами було зроблено припущення про ефективність застосування «карт пам'яті» в процесі роботи над великими масивами правової інформації.

Серед поставлених авторами цієї роботи завдань було:

- з'ясування методичного потенціалу «хмарного» сервісу MINDOMO у відповідності до Таксономії навчальних цілей за Б. Блумом
- визначення інтерактивних можливостей «хмарного» сервісу MINDOMO в процесі навчання юридичних дисциплін;
- аналіз результатів навчальної діяльності студентів у співвідношенні до інформаційного продукту, створеного ними у процесі використання «хмарного» сервісу MINDOMO;
- формулювання висновків про ефективність застосування «хмарного» сервісу MINDOMO у навчальному процесі ВНЗ.

Нами було апробовано використання «хмарного» сервісу MINDOMO в якості презентації студентами своїх навчальних досягнень при виконанні самостійної роботи з дисциплін: «Безпека бізнесу», «Правове регулювання

зовнішньоекономічної діяльності» (ОС «магістр») та «Інформаційне право» (ОС «бакалавр»). У відповідності з поставленими завданнями, було:

- з'ясовано, що використання у навчальному процесі «хмарного» сервісу MINDOMO працює, згідно Таксономії Б. Блума, на формування у студентів умінь вищого рівня (аналіз, синтез та оцінка). Працюючи із нормативними документами, студенти здійснювали вмотивований відбір необхідної правової інформації, групуючи її та розміщуючи у загальній схемі;

- окреслено діалогічно-дискусійний характер взаємодії учасників групи, що спільно виконували навчальні завдання, розвиваючи особистісні якості та формуючи різного роду компетентності, що засвідчило інтерактивний контекст можливостей «хмарного» сервісу MINDOMO;

- проаналізовано створені студентами в результаті самостійного опрацювання навчальної інформації продукти – «ментальні карти», доступ до ознайомлення з якими був відкритий для необмеженого кола користувачів. Робота над такого роду «міні-проект» продемонструвала вдосконалення ціннісно-сислової, загальнокультурної, навчально-пізнавальної, інформаційної, комунікативної, підприємницької та компетентності особистісного вдосконалення;

- сформульовано висновки щодо ефективності застосування у навчальному процесі ВНЗ «хмарного» сервісу MINDOMO, а саме він: а) застосовується в режимі презентації або інфографіки; б) забезпечує можливості вільного доступу визначеного кола осіб; в) зберігає інформацію на сервері під певною адресою, яку можна переслати; г) забезпечує зворотній зв'язок; д) для освітніх форматів надає безкоштовну версію; е) має зручний інтерфейс і просте меню; є) може використовуватися як для пояснення, так і для узагальнення чи рефлексії; ж) працює з гіперпосиланнями і т.п.

Таким чином, «хмарний» сервіс MINDOMO має достатній методичний потенціал для ефективного формування цілого спектру компетентностей сучасної людини.

Література

1. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В.Ю. Биков. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.
2. Козяр М.М. Віртуальний університет : навч.-метод. посіб. / [М.М. Козяр, О.Б. Зачко, Т.Є. Рак]. – Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2009. – 168 с.
3. Копняк Н.Б. Створення та візуалізації та інфографіки для інтерактивної дошки з навчальною метою / Н.Б. Копняк – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 164 с.
4. Моркотун С.Б. Презентаційні уміння майбутнього викладача ВНЗ як складова професійної компетентності сучасного фахівця / С.Б. Моркотун // Вісник Житомирського університету ім. Івана Франка. – 2008. – № 37. – С. 182-185.

ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Климчук А. О., к.е.н., доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Основу освітнього процесу при дистанційному навчанні складає контрольована самостійна робота здобувачів освітнього ступеня з вивчення спеціально розроблених навчальних матеріалів з використанням інформаційних і комунікаційних технологій для взаємодії всіх учасників навчального процесу. Управління будь-яким процесом передбачає здійснення контролю його якості, який вкрай необхідний для успішного перебігу педагогічного процесу.

В Українському законодавстві під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [1]. Здійснення оперативного контролю за навчальною діяльністю здобувача освітнього ступеня є однією з найважливіших проблем дистанційного навчання. Рішення проблеми контролю якості дистанційного навчання, його відповідності освітнім стандартам має принципове значення для успіху всієї системи дистанційного навчання. Контроль покликаний забезпечити зовнішню (контроль викладача) і внутрішню (самоконтроль здобувача) зворотний зв'язок.

Контроль якості буває різних видів і форм, а також може здійснюватися за допомогою різноманітних методів. Методи контролю якості навчальної діяльності повинні забезпечувати систематичне, повне, точне і оперативне отримання інформації про навчальний процес.

Практикою дистанційного навчання встановлено такі педагогічні вимоги до організації контролю за навчальною діяльністю здобувачів освітнього ступеня, а саме:

- індивідуальний характер контролю, що вимагає здійснення контролю за роботою кожного здобувача в залежності від його освітньої траєкторії;
- систематичність, регулярність проведення контролю на всіх етапах освітнього процесу;
- різноманітність форм проведення, що забезпечує підвищення інтересу здобувачів до його проведення і результатами;
- всебічність, яка полягає в тому, що контроль повинен охоплювати всі розділи навчальної програми, забезпечувати перевірку теоретичних знань, практичних умінь та компетенцій здобувачів;
- об'єктивність контролю, що виключає навмисні, суб'єктивні і помилкові оціночні судження викладача, засновані на недостатньому вивченні здобувача, психолого-педагогічних особливостей їх психофізичного розвитку [2].

Дотримання зазначених вимог забезпечує надійність контролю та виконання ним своїх завдань у процесі дистанційного навчання.

Основним завданням дистанційного навчання є забезпечення здобувачам освітнього ступеня можливості реалізації конституційного права на здобуття

освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей [1].

На різних етапах дистанційного навчання використовуються різні види контролю: попередній, поточний і підсумковий.

Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок, компетенцій здобувачів освітнього ступеня з усіх розділів предмета, який буде вивчатися. Результати вхідного тестування дають можливість викладачеві спланувати спільну роботу, діагностувати прогалини в знаннях, визначити, на які теми слід виділити більше часу, тобто сформуванню індивідуальну освітню траєкторію здобувача.

Поточний контроль здійснюється в повсякденній роботі з метою перевірки засвоєння матеріалу. Поточний контроль успішності здійснюється методом самоконтролю і за допомогою тестування здобувачів та фіксування результатів, а також в процесі спілкування викладача та здобувача. Цей вид контролю зазвичай співвідноситься із завершенням тем курсу. Такий контроль повинен обов'язково передувати переходу до нової теми, новому виду навчальної діяльності. Його підсумки викладач обов'язково повинен враховувати у своїй подальшій роботі. Поточний контроль у дистанційному навчанні має важливий дидактичний сенс, оскільки дає можливість адекватно оцінювати навчальні результати і вчасно коригувати помилки і прогалини в знаннях здобувача [2].

Підсумковий контроль проводиться в кінці вивчення курсу. Його завдання – визначити досягнутий рівень підготовки здобувача освітнього ступеня. Існують різні методи контролю, що можуть бути застосовані в дистанційному навчанні, а саме: спостереження за навчальною діяльністю, тестування, анкетування, самоконтроль. Система дистанційного навчання «Moodle» дає можливість гнучкої організації дистанційного навчання для здобувачів освітнього ступеня. Під педагогічними методами контролю якості навчальної діяльності ми розуміємо способи діяльності викладача та здобувача, за допомогою яких визначається результативність навчально-пізнавальної діяльності, виявляється рівень засвоєння навчального матеріалу.

Педагогічні засоби та методи контролю якості навчальної діяльності в системі дистанційного навчання в першу чергу спрямовані на забезпечення зворотного зв'язку, встановлення рівня засвоєння знань на всіх етапах навчання, визначення ефективності навчального процесу і коригування викладачем навчального процесу на основі отриманої інформації.

Література:

1. Положення про дистанційне навчання Наказ Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 № 466 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до вид.: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>

2. Полат, Е. С. Теорія і практика дистанційного навчання: навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркін, М. В. Моїсеєва; під ред. Є. С. Полат. – М. : Издат. цент «Академія», 2004. – 416 с.

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВУЗІ.

Комар О.С., викладач кафедри іноземних мов,
Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини

Безсумнівно, сьогодні, знання англійської мови є необхідністю. Навички вільного володіння іноземною мовою робить людину конкурентоспроможною у різних сферах. Однак, не всі пов'язують свій вибір спеціальності у вузі з мовами або мають можливість відвідувати курси англійської мови. На щастя, розвиток мережі Інтернет і поява різних мультимедійних технологій зробили можливим дистанційне вивчення мови. Що саме являє собою дистанційне навчання іноземної мови?

Дистанційне навчання — це вид навчання, згідно якого студент взаємодіє з викладачами через засоби web-мережі або телефонного зв'язку. З одного боку, цей вид навчання можна віднести до заочного, адже більшу частину завдань потрібно виконувати самостійно. Однак є одна головна відмінність: під час дистанційного навчання англійської мови успіхи тих, хто навчаються постійно контролює викладач, а одним з основних аспектів процесу навчання виступають використання відеозв'язку, вихід у чати, онлайн – спілкування у Skype або ICQ. Усе це сприяє розвитку навичок говоріння. А на кваліфікованих курсах дистанційного навчання англійської мови зі студентом займаються два викладача — спеціаліст-філолог та носій мови (native speaker).

Дистанційне навчання набуває все більшої популярності у світі та у нашій країні зокрема, адже воно дає змогу отримати вищу освіту всім бажаючим.

Ефективність навчання англійської мови залежить від чотирьох чинників:

1. Ефективної взаємодії викладача та студента, не зважаючи на відстань між ними;
2. Педагогічних технологій, що застосовуються;
3. Ефективності розроблених методичних матеріалів з англійської мови та способу їх доставки;
4. Ефективності зворотнього зв'язку (feedback) [2; 142].

Інакше кажучи, якість та успішність дистанційного навчання англійської мови більшою мірою залежить від ефективно організації і методологічної якості матеріалів, що використовуються.

Діяльність кожного студента повинна будуватися під керівництвом досвідченого педагога на основі інтеракції. Процес навчання повинен будуватися таким чином, щоб педагог мав можливість систематично, протягом усього курсу слідкувати, корегувати, контролювати та давати оцінку виконаній роботі тих, хто навчається.

Самостійна діяльність студентів потребує як ефективного зворотнього зв'язку стосовно навчального матеріалу, що використовується, так і зовнішнього зворотнього зв'язку під час роботи в групах, з викладачем англійської мови.

З технологічної точки зору, проблему дистанційного навчання англійської мови на сьогоднішній день можна вирішувати по різному. Сучасні інформаційні технології надають необмежені можливості у розміщенні, зберіганні, обробці та розповсюдженні інформації різного об'єму та змісту на будь-яку відстань.

За цих умов на перший план під час організації системи дистанційного навчання виходить його педагогічна, змістова складова (структурний відбір навчального матеріалу з іноземної мови)[3; 98].

Впродовж останніх декількох років все більшої популярності набули три види дистанційного навчання англійської мови, що базується на:

- інтерактивному телебаченні, коли навчання здійснюється викладачем з однієї головної класної аудиторії, де встановлена камера, на одну чи декілька інших віддалених корпусів або аудиторій в системі кабельного телебачення;

- комп'ютерних телекомунікаційних мережах (регіональних та глобальних) з використанням мультимедійної інформації, у мережі чи на CD-ROM, в тому числі в інтерактивному режимі, а також з використанням комп'ютерних відео конференцій;

- програмах CD-ROM в основі курсу, де можуть використовуватися комп'ютерні телекомунікації, і у разі необхідності консультації розробників програми чи консультанта-педагога [1; 105].

З іншого боку, під час дистанційного навчання той, хто навчається, повинен володіти не лише навичками роботи з комп'ютером, але і способами роботи з автентичними матеріалами, які вміщують в себе інтернет-ресурси. Тому, студенти повинні володіти різними видами читання: пошуковим, ознайомлюючим, працювати з електронними довідниками та словниками, які представлені у вигляді додатків до курсу англійської мови або їх можна знайти окремо на різних освітніх серверах.

Отож, дистанційне навчання, організоване в інформаційній сфері, дозволяє формувати у студентів звичку до самостійності під час виконання завдань, розвиває мислення, творчу активність.

Література

1. Князев М.Н. Проблемы технологии обучения иностранному языку на современном этапе в западноевропейской методике / М.Н. Князев // Иностр. языки в школе. – 2008. – № 4. – 105-107 с.

2. Костина, Е.В. Модель смешанного обучения (Blended Learning) и ее использование в преподавании иностранных языков / Е.В. Костина // Известия высших учебных заведений. Серия: Гуманитарные науки. – 2010. – Т. 1. № 2. – С. 141–144.

3. Полат Е. С., Моисеева М. Ю., Петров А. Е. и др. Педагогические технологии дистанционного обучения : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под ред. Е. С. Полат. – М. : Издательский центр «Академия», 2006. – 400 с.

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН

Копчикова І.В.,
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Запровадження передових педагогічних технологій навчального процесу є найважливішим завданням сьогодення у розбудові освіти України. Технологізація забезпечення навчального процесу у вищих навчальних закладах являє розробку та запровадження систем засобів і навчально-методичного забезпечення, раціональних методів, організаційних форм занять, комп'ютерних технологій, що є в основі ефективної організації навчального процесу.

Питанням організації і проведення занять з облікових дисциплін, їх методичного забезпечення присвячені роботи таких науковців, як: С. Івахненкова, В. Шквіра, А. Берези, Л. Терещенко, І. Матієнко-Зубенко, Г. Титоренко, В. Ситника, М. Пушкара, Ф. Бутинця, А. Завгороднього та ін.

Багато теоретичних та особливо практичних проблем запровадження сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій у методиці викладання облікових дисциплін потребують і сьогодні подальшого дослідження. Залишаються невирішеними питання, які безпосередньо стосуються чіткого обґрунтування ефективного використання новітніх комп'ютерних та інформаційних технологій при викладанні облікових дисциплін.

Стрімкий розвиток та широке розповсюдження глобальної комп'ютерної мережі Інтернет визначило актуальність і призвело до необхідності впровадження інформаційних та телекомунікаційних технологій у галузі освіти. Упровадження інноваційних підходів, інформаційних систем і технологій у навчальний процес є важливим складником для підготовки спеціалістів з обліку й аудиту, а викладачі також мають пам'ятати, що вони покликані довести до студентів новітні методи і форми роботи, які сьогодні суспільство диктує спеціалістам нової генерації з урахуванням міжнародних облікових стандартів, правил та принципів [1, с. 219]. Відбір та систематизація засобів інформаційних технологій, придатних для викладання облікових дисциплін, є окремим аспектом у підвищенні якості набуття знань студентами. Саме тому стрімке впровадження сучасних інформаційних і комп'ютерних технологій у повсякденне життя суспільства послужило каталізатором для розвитку інноваційних процесів в освіті, пов'язаних із введенням форм дистанційного навчання. Одна з умов реалізації завдань з якісної підготовки майбутніх бухгалтерів вищими навчальними закладами є впровадження та широке використання в навчальному процесі сучасних форм дистанційного навчання. Однією з найактуальніших форм роботи зі студентами сьогодні є дистанційне навчання, в основу якого покладено самостійну інтерактивну роботу студента зі спеціально розробленими навчальними матеріалами. Всі компоненти й методичні прийоми повинні бути зорієнтовані на те, щоб зробити навчання максимально зручним і ефективним. Дистанційне навчання – це добре

організована й контрольована самоосвіта з використанням комп'ютерної техніки й комунікаційних мереж. У світі такий різновид навчання набув поширення досить давно, проте в Україні він з'явився близько 10 років тому. Вперше таку форму освіти було запроваджено в 2001 році в новоствореному Українському центрі дистанційної освіти.

Основу навчального процесу при дистанційному навчанні складає цілеспрямована і контрольована інтенсивна самостійна робота студента, котрий може навчатися в зручному для себе місці, за індивідуальним розкладом, і можливість контакту з викладачем.

Основною перевагою дистанційної форми навчання над очною формою є, передусім, її зручність: студент самостійно обирає час і місце для навчання, що дозволяє йому працювати чи паралельно вчитися в іншому місті чи країні. Окрім того, заміна конспектів електронними ресурсами та новітніми методами навчання, а також постійні консультації з викладачем надають цій формі самоосвіти додаткові переваги перед заочною.

Серед недоліків варто виділити психологічну і «комп'ютерну» невідповідність викладачів. Це пов'язано з традиційною методикою навчання, яка передбачає не віртуальне, а «живе» спілкування між студентом і викладачем.

До того ж, в Україні й досі не існує чітких технологічних можливостей аутентифікації студентів. Низку тестів і завдань для самоконтролю вони виконують дистанційно, але підсумкові іспити їм доводиться складати «очно» [2].

Для навчання за дистанційною формою потрібно мати сильну мотивацію й самоорганізацію, тому що дистанційне навчання – це, передусім, самоосвіта, тобто здатність студента працювати самостійно.

Таким чином, використання інформаційних і комп'ютерних технологій при викладанні облікових дисциплін дозволяє значно покращити рівень засвоєння матеріалу студентами й, відповідно, підвищити рівень їхніх знань, а вивчення та застосування спеціального програмного забезпечення щодо реалізації зазначених процесів є запорукою формування працівників нового типу, які забезпечать гідну конкуренцію на ринку робочої сили й стануть тими, хто створить новий оновлений імідж навчального закладу, випускниками якого вони є.

Література

1. Кіндрацька Л. М. Професійні можливості викладача у викладанні облікових дисциплін / Л. М. Кіндрацька // Науковий журнал. – К. : КНЕУ ім. В. Гетьмана, 2009. – № 4 – С. 219 – 226.

2. Малюкова Г.І. Дистанційне навчання: плюси й мінуси [Електронний ресурс] / Г.І. Малюкова // – 2008. – Режим доступу до ресурсу: <http://kpi.ua/805-9>.

ФОРМУВАННЯ ПЕРСОНАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ СТУДЕНТА ДЕННОЇ ФОРМИ В СИСТЕМІ MOODLE

Королюк Ю.Г., д. н. з держ. упр., доцент
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Триваюча експансія засобів автоматизації обробки інформації не оминула сферу освітніх послуг. Ми є свідками широкого впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, що покликані сприяти підвищенню якості процесу надання знань. Одним із аспектів зазначеного є системи дистанційного навчання.

Як свідчать статuti багатьох ВНЗ, поширеною стала практика конвергенції заочної і дистанційної форм навчання. Звичайно мова йде про доповнення традиційних методичних підходів заочної форми навчання можливостями дистанційних освітніх систем.

На жаль вітчизняна освіта суттєво відстає від своїх західних колег у питаннях впровадження так званої «чистої» дистанційної форми організації освітнього процесу. Безперечно головна проблема у правовій площині профільного міністерства ніж у внутрішньому опорі академічного середовища чи його ресурсних можливостях. Однак незаперечним залишається факт колосальної втрати вітчизняного абітурієнта внаслідок потужної конкуренції західноєвропейських та північноамериканських ВНЗ. Пропонована ними дистанційна форма здобуття освіти є дешевою, компетентісно орієнтованою, блоково (модульно) формуючою і, найголовніше, визнаною відповідними ліцензіарами освітніх послуг.

Окрім потенціалу самодостатнього надання освітніх послуг, системи дистанційного навчання можуть і використовуються як доповнюючі освітні технології вищої школи. Досить зростаючою є їх роль за умов помітної останніми роками он-лайн доступності учасників навчального процесу в мережі Інтернет.

Однак, невідворотні тенденції інформатизації суспільства висувають перед сучасним викладачем низку нагальних до подолання проблем:

- пересиченість інформаційного поля здобувача вищої освіти;
- об'єктивне перевантаження програм дисциплін змістовною інформацією;
- потреба динамічної актуалізації навчального матеріалу;
- необхідність багатоточкового точного і оперативного контролю засвоєння програм дисциплін;
- налагодження динамічного навчального взаємозв'язку із кожним учасником навчального процесу і т.д.

Варто додати, що до 2/3 обсягу типового навчального плану студента денної форми навчання ВНЗ відводиться самостійній роботі, яка була і буде важливим аспектом його підготовки.

За таких умов єдино дієвим шляхом залишається використання можливостей дистанційних технологій навчання в процесі викладання дисциплін, зокрема студентам денної форми.

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ (ЧТЕІ КНТЕУ) вже понад десять років розвиває досвід впровадження дистанційних систем навчання. Сьогодні на хост-ресурсах ЧТЕІ КНТЕУ успішно працює 2.8 версія сервера дистанційного навчання Moodle (СДН). Moodle – система упр.авління

курсами (електронне навчання), також відома як система управління навчанням або віртуальна навчальне середовище. Назва є абрєвіатурою від англ. Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (модульна об'єктно-орієнтована динамічна навчальне середовище). Moodle являє собою вільний (розповсюджується за ліцензією GNU GPL) веб-додаток, що надає можливість створювати сайти для онлайн-навчання [1].

Досвід використання СДН автора полягає у розміщенні навчальних матеріалів та інтерактивних форм взаємодії зі студентами денної форми для дисциплін: «Системний аналіз», «Інформаційні системи технології в економіці», «Інформаційні системи і технології», «Маркетинг в публічному управлінні», «Маркетингові інформаційні системи», «Інформаційні технології в рекламі», «Ієрархічні системи управління економічними об'єктами», «Економіка і організація інформаційного бізнесу».

Об'єктивність отримуваних надалі висновків базувалась на внутрішніх засобах СДН з обліку і аналізу активності та успішності слухачів.

По-перше, студенти досить активно використовували СДН у якості методичного середовища. Наявність конспектів лекцій та електронних копій лекційних презентацій багаторазово скачувались у зручний слухачам час між заняттями без індивідуальних запитів до викладача.

По-друге. Можливості обміну інформацією та повідомленнями СДН дали змогу покращити взаємодію студента і викладача під час виконання самостійної роботи. Мав місце досвід групового онлайн обговорення окремих проблемних питань дисципліни.

По-третє. Траєкторія успішності кожного студента формувалась із оцінок тестового опитування з кожної теми і оцінок за практичні (лабораторні) роботи. Всі завдання розміщувались на СДН, там же автоматично формувалась оцінка тестового опитування і у ручному режимі оцінка доданих звітів практичних робіт. Кожен студент мав доступ до власного електронного журналу, де протягом семестру відображались проміжні результати і граничні терміни здач.

Вартий уваги досвід використання різних форм тестових завдань, завдань розрахункових практичних робіт із випадковим добором початкових умов. Для дисципліни «Маркетинг у публічному управлінні» застосовувались інструменти електронних семінарів СДН. В практичних роботах з «Системного аналізу» було апробовано метод онлайн групової роботи із освоєння методу Делфі.

Ці та інші засоби СДН сприяли деякому вивільненню позааудиторного навчального часу викладача із тотальним охопленням кожного слухача. Таким чином, було отримано змогу оперативно зосереджуватися на успішних і проблемних студентах. Можливість організації індивідуального доступу студента до окремих частин ресурсів СДН, тісний інформаційний зв'язок викладач-студент в позааудиторний час на СДН, визначення часових мотиваторів здачі контрольних заходів та інші можливості СДН дають підстави стверджувати про достатність умов з формування персональної навчальної траєкторії слухача денної форми ЧТЕІ КНТЕУ, що суттєво сприяє покращенню якості його підготовки.

Література

1. Alex Büchner. Moodle 3 Administration. – Third Edition. – Packt Publishing, 2016. – 492 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ВІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТА СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ПРЕДМЕТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Костунець Т.А., асистент
Копняк К.В., старший викладач
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Сучасне суспільство ставить перед системою освіти нові завдання, пов'язані з виробленням педагогічної стратегії в умовах масової комп'ютеризації та інформатизації. Дані фактори спонукають до активного пошуку нового способу реформування освіти, моделей і освітніх технологій, орієнтованих на інтереси і розвиток особистості.

Система освіти України направлена на реалізацію потенціалу комп'ютерних технологій, які забезпечують підвищення ефективності навчання. Впровадження комп'ютерних технологій в навчальний процес обумовлюється індивідуалізацією навчання здобувачів вищої освіти, підвищенням якості навчально-методичного забезпечення дисциплін, зростанням обсягу самостійної роботи і скороченням кількості аудиторних занять, забезпеченням навчальною інформацією в зручний час в зручному місці.

Проблемам активізації діяльності щодо впровадження інформаційних технологій у навчальний процес у вигляді реалізованих комп'ютерних програм, використання Інтернету, соціальних сервісів, хмарних сервісів присвячені дослідження В. Бикова, М. Бухаркіної, Р. Гуревича, М. Жалдака, І. Захарової, Н. Морзе, Є. Полат, Є. Патаракіна, Б. Ярмака, Т. О'Рейлі та ін. [1].

Враховуючи зарубіжний досвід, навчання на основі інтелектуальних технологій слід розуміти як навчання, яке направлене на конкретні потреби здобувачів вищої освіти у доступний для них час та в будь-якому місці. Інтерактивне онлайн-навчання являє собою певне бачення освіти, яке спрямоване на розробку інтерактивної достовірної та цінної інформації з дидактичними можливостями, що може бути доступною для здобувача вищої освіти в такий час і в такому місці, а також у формі, як це зручно для нього. Інтерактивне онлайн-навчання ґрунтується на тому, що комунікація і діалог являються головними складовими навчання. Даний вид навчання заснований на трьох діалогах: діалог між здобувачами вищої освіти, діалог між здобувачем вищої освіти і викладачем, діалог між здобувачем вищої освіти та навколишніми ресурсами.

Здійснивши аналіз різних аспектів використання інформаційних технологій, у сучасній освіті можна виділити:

1) комп'ютер як об'єкт навчання;

2) комп'ютер як засіб навчання (тести, електронні посібники тощо).

Аналізуючи запровадження використання в навчальному процесі мультимедійних програм як засобу навчання, можна виділити три можливості їх застосування: використання окремих типів файлів (зображення, відео, аудіо,

анімація); створення власних лекцій (інтеграція різних об'єктів в одну формат-презентацію, веб-сторінку), використання мультимедійних програм (електронних підручників);

3) комп'ютер як інструмент – дозволяє моделювати навчальну задачу, досліджувати різноманітні предметні області, надаючи творчий характер навчальному процесу.

Розвиток застосування педагогічних технологій на платформі інформаційно-комунікаційних технологій має поступово еволюціонувати від автоматизації окремих процесів традиційного навчання до трансформації начального процесу на основі електронного/комбінованого навчання, технологічною ознакою якого є: повсюдний і повсякчасний електронний зв'язок, аудіо- і відео електронні освітні ресурси, мобільність, співпраця, віртуальна присутність, електронна безпека [2].

Ефективність застосування освітньо-інформаційних середовищ в навчальному процесі досягається тоді, коли відповідні технології навчання обґрунтовано і гармонійно інтегруються в освітній процес, примножуючи педагогічні технології, полегшуючи вирішення завдань управління, а досвід і знання, накопичені в системі освіти, поповнюють змістовну, культурну складову інформаційного простору вищого навчального закладу. На етапі визначення потреби запровадження освітньо-інформаційного середовища фіксується можливість його використання в освітньому процесі. Підставою для запровадження є задоволення наступних показників: викладач повністю управляє освітньо-інформаційним процесом у рамках кожної навчальної дисципліни, структуровані навчально-методичні матеріали стають основою для формування освітньо-інформаційного середовища.

Отже, сучасні критерії професійної підготовки майбутніх фахівців спонукають до пошуку нових підходів та методів їх підготовки. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є впорядкування освіти на основі впровадження в навчальний процес інтерактивних технологій, які дозволяють значно підвищити ефективність підготовки здобувачів вищої освіти. В основу сучасних інформаційних технологій покладена самостійна інтерактивна робота здобувачів вищої освіти із спеціально розробленими і структурованими навчальними матеріалами.

Література

1. Козяр М. М. Значення інформатики при підготовці фахівців галузі цивільного захисту / М. М. Козяр, В. І. Гудим, Н. П. Кухарська, М. І. Кусій // Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. – 2013. – № 7. – С. 266-270.

2. Биков В.Ю. Інноваційний розвиток засобів і технологій систем відкритої освіти / В.Ю. Биков // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012. – С. 32-40.

КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Кравчина Т.В., кандидат психологічних наук, доцент
Хмельницький національний університет

Критерії якості дистанційного навчання оцінюються через такі показники, як позитивний вплив освітнього процесу на підвищення рівня освіченості особистості та створення для неї найбільш комфортних умов життя, на поліпшення всіх сторін суспільних відносин, на формування відкритого демократичного суспільства. [1] Підвищення рівня освіти дає людині важливі переваги: поліпшення умов праці, можливість посідати більш високу посаду, більш різноманітний і змістовний відпочинок, розширення можливості фізичного і розумового розвитку дітей. Сказане вище стосується ефективності освіти взагалі, незалежно від форми її отримання. Ефективність дистанційного навчання пов'язана з досягненням тих освітніх і виховних цілей, які ставить перед вищою школою сучасне суспільство та нові соціально-економічні умови. Таким чином, ефективність дистанційної освіти показує ступінь відповідності отриманих результатів поставленим завданням навчально-виховного процесу в особі підготовленого випускника системи дистанційної освіти з найменшими витратами часу, праці, здоров'я викладачів та студентів, грошових коштів (як з боку студента, так і з боку надавача освітніх послуг дистанційно).

Зазвичай критеріями якості дистанційного навчання є: 1) оцінка знань навчальних дисциплін; 2) рівень системної компетентності (уміння коректувати і покращувати робочі системи, вміння вести моніторинг і корекцію діяльності, розуміння взаємозв'язку соціальних, органічних і технічних систем); 3) рівень компетенції в розподілі ресурсів (вміння розподіляти час, вміння розподіляти гроші та матеріали, вміння розподіляти простір, вміння розподіляти кадри); 4) рівень технологічної компетенції (вміння вибирати обладнання і інструменти для вирішення поставленої задачі, вміння здійснювати їх технічний догляд та діагностику, вміння застосовувати технології для виконання конкретних завдань); 5) рівень компетентності в роботі з інформацією (уміння набувати і оцінювати знання, вміння ефективно інтерпретувати і передавати інформацію, вміння професійно використовувати комп'ютерні системи); 6) оцінка базових навичок (вміння писати, вміння читати, вміння говорити, вміння слухати). 7) оцінка особистісних якостей (особиста відповідальність, самоуправління, комунікабельність, самоповага); 8) оцінка розумових навичок (вміння творчо мислити, вміння приймати рішення, уміння передбачати, вміння вчитися); 9) оцінка навичок міжособистісного спілкування (вміння працювати в команді, вміння навчати інших, вміння вести переговори, лідерські якості). Аналіз критеріїв якості доводить, що освіченість фахівця і якість його підготовки в системі дистанційної освіти значно зростає [1].

Дослідження практичної діяльності освітніх установ що надають освітні послуги дистанційно дозволили виявити фактори, що впливають на ефективність праці викладачів і студентів як ключових елементів в системі дистанційної освіти. Вони безпосередньо і опосередковано впливають на якість

дистанційного навчання. Ці фактори значною мірою збігаються з факторами, що визначають вплив технічних засобів навчання при традиційному навчанні:

1. Фактори трудового процесу (мета, завдання, складність змісту навчання що підлягає засвоєнню). Чим вони складніші, тим більше вимог пред'являється до можливостей її виконавців (фізичним, розумовим), до технічної оснащеності процесу навчання і до його зовнішніх умов. Цими факторами визначається навантаження (вид, інтенсивність розподіл часу) і етапи навчання.

2. Організаційно-управлінські чинники або фактори матеріально-технічної оснащеності діяльності викладача і студента (що включають в себе наявність необхідного обладнання, технічних засобів, організації робочого місця, що забезпечують використання прогресивних методів і організаційних форм роботи, раціональності засобів сучасних інформаційних технологій, що характеризує відповідність комплексу матеріальних засобів цілям і завданням навчання, змісту програми, особливостям трудової діяльності викладача і пізнавальним здібностям учнів, пристосованість засобів сучасних інформаційних технологій до організаційних форм, методів і прийомів навчання).

3. Фактори зовнішнього середовища (нормативно-правові, санітарно-гігієнічні, естетичні, технічні).

4. Людські фактори – чинники соціального середовища (світогляд, ставлення до своєї професії, ступінь відповідальності, рівень професіоналізму, мотиваційні установки, комунікабельність та ін.) Мотиваційна стійкість трудової діяльності учасників освітнього процесу (задоволеність процесом і результатом навчання, мотивацію на виконання поставленого завдання і інтерес до результатів роботи).

5. Фактори, зумовлені індивідуальними особливостями людини: психофізіологічні, антропометричні, поведінкові особливості; природні якості – здатність до навчання, стан здоров'я, вік та ін. Вони впливають на час витрачений викладачем на передачу навчальної інформації та час витрачений студентами на її сприйняття, а також на підготовку засобів сучасних інформаційних технологій [2].

Література:

1. Владимирська Є.Ю. Науково-методичне забезпечення якості дистанційного навчання у технічному університеті : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Є.Ю. Владимирська.– К., 2006.– 21 с.

2. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе : [Учеб. пособие для вузов по пед. спец., для магистрантов, аспирантов и слушателей системы доп. проф. образования] / Д. В. Чернилевский.–М. : Юнити, 2002.– 437 с.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМИ

Красніцька Г. М., к.і.н, доцент,
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

На сьогоднішній день якість освіти – тема більшості дискусій в світових освітніх спільнотах. Якщо пару років тому ці обговорення стосувалися традиційної освіти, то тепер поняття якості застосовується щодо електронного навчання.

Тенденції впровадження сучасних інформаційних технологій у процес навчання найбільш розвинених країн показують, що в даний час відбувається процес кардинальних змін в системі освіти. Відбувається переоснащення навчальних закладів відповідно до сучасних вимог якості навчання [1]. Однією з провідних завдань, які стоять перед викладачами та працівниками ВНЗ, є не тільки впровадження системи дистанційної освіти, а й забезпечення сприятливого впливу нових технологій на освітній процес, тобто необхідність розвитку сильних сторін і мінімізація негативних.

Дистанційне навчання — це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі. Разом із тим, як і будь-яка форма навчання, система дистанційного навчання має такий компонентний склад: цілі, обумовлені соціальним замовленням для всіх форм навчання; зміст, передбачений діючими програмами для конкретного типу навчального закладу; методи, організаційні форми, засоби навчання. Дистанційна форма навчання обумовлена специфікою використовуваної технологічної основи (наприклад, тільки комп'ютерних телекомунікацій, комп'ютерних телекомунікацій у комплексі з друкованими засобами, компакт-дисками, так званою кейс-технологією, ін.) [2].

У наш час, час розвитку сучасних Інтернет-технологій – багато аспектів нашого життя переноситься в мережу, прискорюючи тим самим темпи розвитку інформаційного суспільства і долаючи географічні бар'єри. Не стає виключенням і освіта. Зараз вже не обов'язково знаходитись поруч з викладачем. Достатньо великий час існує заочна форма навчання студентів. Але її можливості дуже обмежені. Інтернет дає змогу розширити їх, зробити заочне навчання справді повноцінним та всеохоплюючим [3].

Основною перевагою дистанційної форми навчання над очною формою є, передусім, її зручність: студент самостійно обирає час і місце для навчання, що дозволяє йому працювати чи паралельно вчитися на стаціонарі в іншому місті чи навіть країні. Окрім того, заміна конспектів електронними ресурсами та новітніми методами навчання, а також постійні консультації з викладачем надають цій формі самоосвіти додаткові переваги перед заочною.

Серед недоліків варто виділити психологічну і “комп'ютерну” невідповідність викладачів. Це пов'язано з традиційною методикою

навчання, яка передбачає не віртуальне, а “живе” спілкування між студентом і викладачем.

Інша проблема – значні грошові витрати для університету, адже потрібно оновлювати матеріальну базу, комп’ютерну техніку, виділяти приміщення, забезпечувати доступ до Інтернету викладачів та ін.

До того ж, в Україні й досі не існує чітких технологічних можливостей аутентифікації студентів. Низку тестів і завдань для самоконтролю вони виконують дистанційно, але підсумкові іспити їм доводиться складати “очно”.

Таким чином, для навчання “на відстані” потрібно мати сильну мотивацію й самоорганізацію, бо, як було сказано, дистанційне навчання – це, передусім, самоосвіта, тобто здатність студента працювати самостійно. Для когось це є перевагою, а для когось, навпаки, – недоліком, – все залежить від людини та її характеру.

Література:

1. Москаль Ю. Світові тенденції розвитку заочної та дистанційної вищої освіти / Ю. Москаль // Психологія і суспільство. – 2015. – № 3. – С. 116–122.

2. Дідик Ю. С., Львович О. М. Дистанційне навчання. Рекомендаційний бібліографічний покажчик / Ю. С. Дідик, О. М. Львович. – К. : Державна бібліотека України для юнацтва, 2014. – 23 с.

3. Кудрявцева С. П., Колос В. В. Міжнародна інформація : навч. посіб. / С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. – 400 с.

4. Овчарук О. В. Дистанційна освіта в європейських країнах та США у контексті розвитку інноваційних технологій / О. В. Овчарук // Комп’ютер у школі та сім’ї. – 2015. – № 7. – С. 37–40.

«ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ» – ШЛЯХ ДО ІННОВАЦІЙ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Лисенко В.В., канд.екон.наук, доцент
Харківський інститут фінансів КНТЕУ

Як свідчать практика й ряд досліджень, тенденція навчання чітко розвивається в напрямку змішаного навчання. Під “змішаним навчанням” (blended learning) прийнято розуміти об’єднання формальних засобів навчання – роботи в аудиторіях, вивчення теоретичного матеріалу – з неформальними, наприклад, обговоренням за допомогою електронної пошти й інтернет-конференцій. Змішана форма навчання органічно з’єднує в собі як денні, так і дистанційні форми навчання.

“Змішане навчання” складається із трьох етапів: дистанційне вивчення теоретичного матеріалу, освоєння практичних аспектів у формі денних занять, остання фаза – здача іспиту або виконання випускної роботи.

Змішана модель навчання – це модель використання розподілених інформаційно-освітніх ресурсів в стаціонарному навчанні із застосуванням елементів асинхронного й синхронного дистанційного навчання. Практикується як елемент стаціонарного навчання при проведенні аудиторних занять і в самостійній роботі студентів. Тобто змішане навчання успадковує переваги дистанційного навчання й виключає його недоліки.

Цілі навчання при змішаній формі залишаються попередніми, змінюються засоби й методи їх досягнення. Система контролю знань одержує нові можливості: використання контролюючих систем у поєднанні із традиційними методами.

Змішане навчання використовує найрізноманітніші методи, як традиційні, так і інтерактивні: лекційні лабораторні, комп’ютерні презентації, комп’ютерне навчання й навчання через Інтернет. Ці методи використовуються як окремо, так і в поєднанні один з одним.

Видавництва електронної продукції випускають різні види мультимедійних продуктів: електронні підручники, довідники, контролюючі програми, енциклопедії тощо. Ці програмні продукти можуть бути гарною допомогою у викладанні, але часто не підходять у якості доповнення до створеної програми з предмету й вимагають коригування. Тому розроблені самим викладачем електронні навчальні посібники більш корисні й цікаві у використанні. Найважливішими факторами, що забезпечують ефективність застосування ЕСН, розроблених викладачем, стають їхня висока доступність, простота (виключається необхідність придбання, установки й супроводу ПО, знижуються вимоги до комп’ютерних ресурсів) і можливість колективної роботи з учнями.

І звичайно, змішане навчання можна використовувати при підготовці будь-яких фахівців без винятку.

Отже, переваги змішаного навчання:

- двостороннє спілкування;
- студент активний, діяльний, залучений у навчальний процес;

- студент знайомий зі структурою курсу;
- студент перебуває під керівництвом;
- текст навчального посібника написаний у дружній і підбадьорливій формі;
- студент застосовує набуті знання й навички;
- завдання й вправи розміщені по всьому тексту;
- текст поділений на невеликі розділи;
- передбачені контрольні завдання;
- студент одержує відгуки про свої успіхи.

Очевидно, що, впроваджуючи в навчальний процес сучасні методи навчання, можна значно підвищити його якість, зробити навчальний процес більш гнучким, стимулювати студентів до самостійної роботи.

Змішане навчання допускає збереження загальних принципів побудови традиційного навчального процесу. Ідея застосування елементів асинхронного й синхронного дистанційного навчання при змішаному навчанні полягає в тому, що певну частину навчальних дисциплін (або дисципліни) студенти (слухачі) освоюють у традиційних формах навчання (стаціонарній або заочній тощо), а іншу частину дисциплін (або дисципліни) – за технологіями мережевого навчання. Співвідношення частин визначається готовністю освітньої установи в цілому до подібної побудови навчального процесу, а також бажанням і технічними можливостями студентів (слухачів). Такий підхід зветься “гнучке навчання” (flexible learning).

Звичайно, впровадження змішаної форми навчання потребує чималих зусиль, але запити суспільства змінюються, і як наслідок, повинна удосконалюватися і парадигма системи вищої освіти.

Література:

1. Теорія і практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка – Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. – 284 с.

ЗАСТОСУВАННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ КОЛЕДЖУ

Луцицька Н.Ю.,
Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ

Стрімкий розвиток суспільства, інформаційних технологій вимагає від освіти формування не просто кваліфікованого спеціаліста, а фахівця, який володіє навичками самостійного навчання, може швидко змінювати вектор своєї діяльності відповідно до вимог часу. Крім того, необхідно відмітити, що в процесі реформування навчальних планів збільшується кількість годин на самосійну роботу, відповідно зменшується кількість аудиторних годин та годин навчальної практики, тому перед навчальними закладами постає задача створення таких умов, в яких студент постійно має доступ до навчальних матеріалів, може спілкуватись з викладачем не тільки в умовах аудиторій, а також повністю використовує можливості сучасних інформаційних технологій. Така форма навчання, яка поєднує класичну аудиторну форму, з інноваційними технологіями дистанційного, електронного та мобільного навчання отримала назву змішаної.

Змішане навчання як інструмент модернізації сучасної освіти на практиці представляється в створенні нових педагогічних методик, що основані на інтеграції традиційних підходів організації навчального процесу, де здійснюється передача знань, та технології електронного навчання[2].

Впровадження змішаного навчання в коледжі включає застосування таких елементів, таких як:

- традиційне аудиторне навчання під керівництвом викладача;
- самонавчання студентів з використанням різноманітних освітніх ресурсів (електронні підручники, он-лайн курси, дистанційні електронні курси, контролюючи курси тощо);
- інтерактивне спілкування з викладачем засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

При цьому, реалізація цього процесу може відбуватись з використанням різноманітних моделей [1, с.125]:

– ротаційна модель (Rotation Model) – почергове використання навчання, в якому напрями взаємодіють викладач та студент (або група студентів), та навчання, в якому взаємодія між суб'єктами навчання відбувається за допомогою ІКТ. Вона поділяється на Модель ротації між станціями (Station Rotation Model) або модель ротації у межах класу (In-Class Rotation Model), Модель ротації між лабораторіями (Lab Rotation Model), Модель «перевернутого» класу (Flipped Classroom Model), Модель індивідуальної ротації (Individual Rotation Model);

– гнучка модель (Flex Model) – модель, у якій основою навчального процесу є дистанційне навчання;

– особистісно-орієнтована модель (Self-Blend Model or A La Carte Model) дає можливість студентам традиційні заняття доповнювати проходженням додаткових електронних курсів з тем у режимі онлайн;

– модель збагаченого віртуального середовища (Enriched Virtual Model). Ця модель передбачає, що студенти засвоюють більшу частину навчальної програми за допомогою електронних курсів при цьому консультації з викладачем можуть відбуватися як очно, так і в онлайн режимі.

Впровадження змішаного навчання потребує від викладача багато зусиль по плануванню робіт та підготовці методичного і електронного забезпечення дисципліни.

В процесі викладання навчального комп'ютерного практикуму в Хмельницькому торговельно-економічному коледжі КНТЕУ використовуються елементи змішаного навчання, які базуються на поєднанні роботи студентів в комп'ютерному класі під керівництвом викладача, їх самостійної роботи по вивченню програмування в електронному середовищі та інтерактивної взаємодії викладача і студента, яка базувалась на проведенні конференцій в програмі SKYPE та використанні електронної пошти.

Така форма проведення комп'ютерного практикуму дозволила отримати наступні переваги:

- ефективно використання часу як студента так і викладача;
- індивідуалізація навчання, яка дозволила приділити увагу всім студентам, не враховуючи їх рівень підготовки;
- напрацювання у студентів навичок самостійної роботи ;
- набуття навичок колективної роботи і відповідальності за результат роботи групи.

В процесі проведення змішаного навчання виникли певні ускладнення пов'язані, в першу чергу, з невмінням студентів раціонально організувати свій час, самодисципліною студентів, технічними проблемами.

Разом з тим, отримані переваги продемонстрували доцільність застосування змішаного навчання і визначили пріоритетні напрями впровадження інформаційних технологій в навчальний процес у вигляді змішаного навчання.

Література:

1. Коротун О. В. Методологічні засади змішаного навчання в умовах вищої освіти / О. В. Коротун. // Інформаційні технології в освіті. – 2016. – С. 117–129.

2. Кривонос О.М., Коротун О.В. Змішане навчання як основа формування ІКТ-компетентності вчителя./ О.М. Кривонос, О.В. Коротун //Наукові записки. – Випуск 8. – Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 2. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2015 – 180с.

3. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка – Харків: «Міськдрук», НТУ «ХПІ», 2016. – 284 с.

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Мідляр А.К., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Важливість, ефективність і перспективність використання в навчальному процесі електронних матеріалів для оптимізації самостійної роботи студентів, для контролю навчальних досягнень і встановлення зворотного зв'язку зі студентами усвідомлюється у вищій школі протягом останніх 10-15 років досить чітко. Світова практика досить успішно розробляє і апробує нові педагогічні підходи, які обґрунтовують нову методологію побудови навчального процесу, що базується на використанні електронних технологій, а саме змішане навчання, що вважається в світі найякіснішою і перспективною моделлю організації навчального процесу.

Кожен викладач має бути підготовлений до використання електронних технологій у своїй професійній діяльності. Для викладача ВИШу – це розробка функціональної структури комп'ютерного середовища для підтримки навчального процесу, використання програмного забезпечення, мультимедійних технологій, Інтернету, обізнаність в сфері дидактики й теорії виховання, креативність мислення, здатність до аналізу, потреба в самовдосконаленні.

Здійснивши дослідження існуючих додатків, нами було виокремлено деякі з них, які дозволять підвищити ефективність змішаного навчання, що зумовить підвищення якості вищої освіти:

1. Evernote. Цей безкоштовний додаток/сайт переважно призначений для створення заміток, проте він значно розширив своє застосування, і відтепер можна знімати фотографії, створювати списки справ і записувати голосові пам'ятки (evernote.com).

2. Explain Everything. Це додаток для створення презентації, який інтегрує контент з багатьох джерел, який викладачі та студенти можуть використовувати для розробки занять, підручників та багато іншого. Є незамінним при розробці студентами власних проектів та наукових праць. Крім того, даний додаток пов'язаний з інтерактивною дошкою, що робить її досить зручною на заняттях (explaineverything.com).

3. Haiku Deck. Цей додаток призначений для створення приголомшливих інформативних презентацій (www.haikudeck.com).

4. Nearpod. Це виглядає як справді захоплюючий tech-інструмент, в якому можна створювати заняття, відправляти їх на пристрої студентів, а потім отримувати інформативний зворотний зв'язок (nearpod.com).

5. Padlet. Ця програма дозволяє створювати контент і взаємодіяти з іншими. Чудова саме для групових проектів (padlet.com).

6. See.Touch.Learn. Це простий додаток, що дозволяє викладачам створювати "Picture Card" заняття (www.brainparade.com/products/see-touch-learn-free).

7. Seesaw. Близкуча система управління роботою студентів. Є можливість налаштувати цифрові портфоліо і ділитися ними (web.seesaw.me).

8. Showbie. Це досить корисний інструмент. Додаток допоможе вам створити групу в «хмарах», де ваші студенти можуть поділитися власними науковими розробками, презентація, проектами, доповідями та ін. При цьому можуть використовуватися анотації та голосові замітки – чудовий спосіб підтримати свою групу (www.showbie.com).

9. TED-ED. Це популярний мобільний додаток, що містить безліч надихаючих виступів, пов'язаних з освітою, навчанням. Кожен викладач зможе знайти відповідний матеріал для використання на заняттях та обговорення зі студентами.

10. Wikispaces. Платформа призначена для викладачів, студентів, батьків, бібліотекарів, шкіл і університетів. Загалом це є веб-сайт, який може бути створений спільно (www.wikispaces.com).

Отже, в рамках змішаного навчання можливе створення такого освітнього середовища, в якому студент відчуває себе більш комфортно, перетворюючись на активного учасника освітнього процесу, коли стимулюється звичка до самостійного навчання, самостійного планування власної освітньої траєкторії, пошуку та обробки великих обсягів інформації за допомогою сучасних програмних додатків (як для мобільних пристроїв, так і для персональних комп'ютерів), безперервної освіти. А тому саме такий вид навчання розглядаються як ефективний засіб організації навчальної діяльності студентів, що покликаний покращувати якість української вищої освіти.

Література

1. Мідляр А.К. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій як засобу еволюції української вищої освіти» / Мідляр А.К. // Механізми впливу громадськості та бенефіціарів на забезпечення якості вищої освіти в Україні: матеріали круглих столів / Укладач Серняк О.І. – Івано-Франківськ: ФОП Сидір П.П., 2016. – С. 26-28

2. Морзе Н. В. Використання вікі-рушіїв для організації електронного навчального середовища навчального закладу / Морзе Н. В., Варченко-Троценко Л. О., Кочарян А. Б. // Комп'ютер у школі та сім'ї. – № 8 (2014). – С. 14-20.

3. Триус Ю. В. Організаційні й технічні аспекти використання систем мобільного навчання / Триус Ю. В., Франчук В. М., Франчук Н. П. // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – Серія 2: Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. – № 12 (2012). – С. 53-62.

4. Manuel J. Sánchez-Franco. Users' intrinsic and extrinsic drivers to use a webbased educational environment / Manuel J. Sánchez-Franco, Begoña Peral-Peral, Ángel F. Villarejo-Ramos // Computers & Education. – Volume 74. – May. – 2014. – P. 81–97 [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0360131514000293> (last access: 20.08.16). – Title from the screen.

ДИДАКТИЧНІ ВИМОГИ ДО КОНТЕНТУ ЕЛЕКТРОННОГО КУРСУ

Олійник Н.Ю., канд. пед. наук, доцент,
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Електронний навчальний контент, поява якого зумовлена комп'ютеризацією і інформатизацією освіти, сприяє засвоєнню навчального матеріалу не тільки змістом навчання, а й процесуальною стороною, тобто тим, як і в якому вигляді він подається. Навчальний контент є основою принципово нового навчального середовища, яке формується при створенні і використанні електронного навчального курсу. Через навчальний контент подається зміст навчання відповідно до Державних стандартів освіти, який прописано в навчальних програмах дисциплін. Одночасно з тим контент визначає види і форму електронних освітніх ресурсів, які будуть використовуватися в курсі. І якість електронного навчального курсу буде визначатися таким характеристиками контенту, як: якість, гнучкість, медійна насиченість, інтерактивність, доступність та зрозумілість.

Аналіз підходів вітчизняних та зарубіжних науковців до визначення поняття «електронний навчальний контент» дає змогу виявити його основні ознаки, такі як: інформаційні насиченість – має бути представлена вичерпна інформація за програмою навчальної дисципліни; корисність контенту – у того, хто навчається, має виникнути почуття, що він не дарма прочитав матеріал, відкрив щось корисне для себе; контент має бути спрямованим на вирішення конкретних навчальних завдань, мати відповідні інструкції щодо опрацювання даного навчального матеріалу; контент має бути релевантним, вивіреном, достовірним, спиратися на перевірені факти; і само собою контент має бути грамотним. До цих ознак ми б додали ще одну, яка робить електронний курс більш привабливим – забезпечення віртуальної присутності викладача в курсі, яка проявляється через авторську позицію в поданні навчального матеріалу, оперативний зворотний зв'язок, доброзичливість та об'єктивність у коментарях, своєчасність виставлення оцінок тощо.

Ми розглядаємо електронний навчальний контент як інформаційне наповнення курсу, яке відповідає навчальній програмі, структуроване відповідно до базових принципів і технологічних особливостей електронного навчання і спрямоване на реалізацію основних складників навчального процесу: цільового, стимулювально-мотиваційного, змістового, операційно-діяльнісного, контрольного-регульовального та оцінювально-результативного.

Одна із основних вимог до контенту електронного навчального курсу полягає в забезпеченні активного навчання з використанням інтерактивних аудіовізуальних ресурсів. Ми поступово переходимо від навчання використовувати інформаційні технології до використання інформаційних технологій для навчання. І тут на перший план виходить проблема створення високоінтерактивного, мультимедійнонасиченого електронного контенту, який забезпечує можливість адекватного подання реальної і модельованої професійноорієнтованої дійсності.

ТЕХНОЛОГІЧНА І ПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВІ НОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Панкратова О.М., канд. екон. наук, доцент,
Харківський інститут фінансів КНТЕУ

В основі розвитку нової освітньої системи лежать сучасні інформаційні, комп'ютерні та телекомунікаційні технології – технологічні інновації, застосування яких супроводжується радикальними змінами в педагогічних методах і прийомах, в організації праці викладачів і учнів, в економічних механізмах і навіть в теорії та методології сучасної освіти.

Арсенал технологічних засобів сучасної освіти досить різноманітний і розширюється надзвичайно швидко.

Основні типи технологій:

- Інтернет технології;
- Технологія електронної пошти;
- Комп'ютерні навчальні програми;
- Web-технології та інші.

Технологія електронної пошти використовується для підтримки навчальних взаємодій як між викладачем і учнями, так і між самими учнями.

Комп'ютерні навчальні програми надають можливість навчання в двох основних режимах – інформаційно-довідковому та контрольному-навчальному.

Використання Web-технологій для розробки і доставки навчальних курсів веде до розвитку нової моделі, парадигми навчання. До основних типів Web-технологій, що застосовуються в інноваційному навчанні, можна віднести наступні:

– Інтегровані навчальні пакети (ІНП) для розробки і доставки інноваційних курсів на базі Web-технологій.

– Асинхронні комп'ютерні конференції – дозволяють здійснювати сортування та архівування послань, віддалене управління дискусією, структурування форуму і організацію дискусій по підтемах, багаторівневу ієрархію послань, будувати дерево послань.

– Синхронні навчальні конференції – дозволяють організувати інтерактивне навчання на основі синхронних взаємодій учнів, тобто використовувати в навчальному процесі системи інтерактивного діалогу в реальному часі.

– Дистанційна спільна групова робота – для організації дистанційної спільної групової роботи учнів.

В якості основних принципів ефективного вибору та використання технологій в інноваційному навчальному процесі можна виділити наступні положення:

– Важлива не інформаційна технологія сама по собі, а те, наскільки її використання служить досягненню освітніх цілей.

– Більш дорогі і сучасні технології не обов'язково забезпечують найкращий освітній результат. Часто більш ефективними виявляються досить звичні і недорогі технології.

– При виборі технологій враховувати максимальну відповідність деяких технологій характерних рис учнів, специфічним особливостям конкретних предметних областей, переважним типам навчальних завдань і вправ.

– Найбільш ефективними при виборі технологій є мультимедіа підхід, при якому необхідно прагнути до взаємодоповнення різних технологій, синергетичного ефекту їх взаємодії.

Технологічні інновації призводять до істотного розширення безлічі педагогічних методів і прийомів, до педагогічних інновацій, які суттєво впливають на характер викладацької діяльності.

Всю сукупність методів викладання і навчання на базі сучасних комп'ютерних і телекомунікаційних технологій умовно можна розбити на чотири основні групи (по типу комунікації між учнями і викладачем):

– Методи самонавчання;

– Педагогічні методи індивідуалізованого викладання і навчання;

– Викладання, в основі якого здійснюється виклад нового матеріалу у вигляді лекції (лекційний матеріал, який розповсюджується по комп'ютерних мережах);

– Педагогічні методи, для яких характерна активна взаємодія між усіма учасниками навчального процесу (технології аудіо-, аудіографічних і відеоконференцій дозволяють активно розвивати такі методи в інноваційному освіту).

Швидкий інноваційний розвиток технологічної та педагогічної складових навчального процесу призводить до формування нового освітнього середовища, основні тенденції якого:

– Удосконалення змісту навчання;

– Інтенсифікація інтерактивності освітнього середовища;

– Стимулювання активності учня в навчальному процесі;

– Організація адаптивного навчального процесу.

Як результат, зміст педагогічної діяльності в інноваційному освітньому процесі істотно відрізняється від традиційного. У сфері освіти відбуваються суттєві зміни у викладацькій діяльності, місце і роль викладача в навчальному процесі, його основні функції.

Література:

1. Навроцкий А. Организационные предпосылки инновационного развития высшей школы Украины // Вестн. Междунар. Славян. ун-та. Сер. Социология.– 2000.– Т. 3, № 2.– С. 28–32.

2. Семченкова М. Теодор Шанин: Инновационщики – это самые интересные преподаватели: [Мнение англ. профессора, организатора Моск. высш. шк. соц. и экон. наук] // Мир образования.– 1997.– № 6. – С. 81–84.

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ДИНАМІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ КУРСІВ

Половін Б.А., старший викладач
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Останнім часом в сфері навчання велика увага приділяється персоналізації навчання, індивідуальній траєкторії навчання, особливо при дистанційному та змішаному навчанні. В ідеалі кожен, хто навчається, має отримувати свій, окремий навчальний курс, пристосований до його можливостей та потреб. Цей підхід може реалізуватися шляхом створення динамічних навчальних курсів.

Динамічність курсу може забезпечуватись на мікро-та на макрорівнях. Динамічність на мікрорівні, тобто на рівні конкретного елемента контенту, реалізується за допомогою динамічних веб-сторінок (форуми, соціальні мережі, вікі), які найчастіше створюються самими учасниками курсу під час навчання (конективістські навчальні курси). Також персоналізація контенту на цьому рівні може досягатися з використанням інших елементів, що використовуються в маркетингу та веб-дизайні та не дуже підходять до навчальних курсів [1].

Динамічність навчального курсу на макрорівні означає динамічність, адаптивність його структури. При цьому курс розбивається на велику кількість окремих «мікроелементів», які разом складають структуру у вигляді мережі, графу [2]. Побудова такого графу – робота експертів. Підбір послідовності цих «мікрокурсів» для того, хто навчається – робота експертної системи чи (на більш просунутому етапі) системи штучного інтелекту. Динаміка курсу при цьому лежить не в межах окремих елементів контенту (вони статичні), а в побудові індивідуальної навчальної траєкторії персонально для кожного, хто навчається.

На теперішній час такою динамічністю, адаптивністю може похвалитися тільки система Knewton [3]. Але навіть у відкритій LMS Moodle з'явилися такі поняття, як компетенції, елементи компетенцій, рамки компетенцій, шаблон індивідуального навчального плану, що дозволяє впроваджувати елементи персоналізації навчальних курсів (хоч поки що і в ручному режимі).

Література

1. Gaspar Н. 5 Ways To Boost Conversions With Dynamic Content. [Електронний ресурс] / Н. Gaspar – Режим доступу: // <https://blog.kissmetrics.com/boost-conversions-with-dynamic-content/>. – Назва з екрану.
2. Кирьянов Д. «Динамические» онлайн-курсы требуют нового «нормализованного» контента [Електронний ресурс] / Д. Кирьянов – Режим доступу: // <https://habrahabr.ru/company/nerepetitor/blog/300566/>. – Назва з екрану.
3. Володько О. Адаптивное обучение, или несколько слов о Knewton. [Електронний ресурс] / О. Володько – Режим доступу: <https://habrahabr.ru/company/npl/blog/244539/>. – Назва з екрану.

ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Пономарьова О. А.,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

У сучасному суспільстві людина стоїть перед необхідністю оволодіння інформаційними технологіями як інструментом саморозвитку, самореалізації, соціально-комунікативної адаптації, здібності до безперервної освіти. Ось чому одним із завдань вищої освіти є підвищення рівня інформованості, формування інформаційно-освітнього середовища, що забезпечить реалізацію освітніх програм та виховання інформаційної культури.

Учені по-різному трактують поняття інформаційно-освітнього середовища. О. О. Андреев розглядає його як педагогічну систему з підсистемами її забезпечення (фінансово-економічною, матеріально-технічною, нормативно-правовою, маркетинговою, менеджменту) [1, с. 155]. Е. К. Марченко визначає інформаційно-освітнє середовище як системно організовану сукупність освітніх закладів та органів управління, локальних та глобальних інформаційних мереж, книжкових фондів бібліотек, систему їх наочно-тематичної, функціональної й територіальної адресації та нормативних документів. О. О. Ільченко визначає інформаційно-освітнє середовище як системно організовану сукупність інформаційного, технічного, навчально-методичного забезпечення, яка нерозривно пов'язана з людиною як з суб'єктом освітнього процесу [2]. Тобто вчені роблять акцент на різні складові цього середовища – управлінську, технічну; підкреслюють зв'язок системи з розвитком особистості.

Інформаційно-освітнє середовище створює низку умов, які сприяють ефективності організації навчального процесу, а саме: надання можливості самоорганізації всіх суб'єктів освітнього процесу; доступність інформаційних ресурсів; можливість накопичувати, зберігати і обмінюватися інформацією. В умовах цього середовища ряд дидактичних принципів, що є підґрунтям організації педагогічного процесу викладання іноземних мов, діє по-новому.

Реалізація принципу відкритості в навчальному процесі передбачає наявність реальних ситуацій іншомовного спілкування. Технології Інтернет цілком сприяють створенню подібного роду ситуацій за рахунок використання таких сервісів як: сховища відео- та аудіо-файлів, відео конференції тощо.

Інтернет-технології допомагають реалізувати принцип інтеграції при організації навчання іноземної мови завдяки різноманітності своїх ресурсів і сервісів, які сприяють комплексному навчанню всім видам іншомовної мовленнєвої діяльності. В інформаційно-освітньому середовищі відбувається взаємодія всіх суб'єктів навчального процесу, що дозволяє комплексно реалізувати поставлені педагогічні завдання.

Реалізація принципу систематичності і послідовності полягає в розробці таких методів і прийомів організації навчання, при яких відбувається чіткий взаємозв'язок між уже вивченим і новим мовним матеріалом. Технологія гіпертексту заснована на нелінійній подачі інформації, засвоєння якої в такому

форматі відбувається асоціативно. Встановлення таких гіперзв'язків між окремими статтями, термінами і фрагментами сприяє реалізації даного принципу на заняттях з іноземної мови з використанням служб і сервісів Інтернет.

Інтерактивність (від англ. «взаємодія») – це принцип організації системи, при якому мета досягається інформаційним обміном елементів цієї системи. Ефективність інтерактивності дистанційного навчання залежить від використання телематики, яка здійснюється через систему комп'ютерних конференцій. Ця система може поширювати навчальні матеріали та робить можливою синхронну взаємодію через електронну пошту і засоби комп'ютерного конференц-зв'язку. Це забезпечує контакт між викладачами і студентами та робить можливою дискусію мовою, що вивчається, між групами учасників, які перебувають в різних кінцях світу, а також реалізовує спілкування з носіями цієї мови.

При організації мовної підготовки особлива увага повинна приділятися принципу наочності для ознайомлення з історією, традиціями та побутом країн, мова яких вивчається. В силу таких своїх характеристик, як доступність і соціальність, Інтернет забезпечує доступ до величезної кількості інформації, різноманітної за формою і змістом. За допомогою технологій гіпермедіа стало можливим структурувати і організувати навчальний матеріал, представлений різними форматами (текст, анімація, графіка, тощо).

У вивченні іноземних мов розрізняють три види активності студентів: інтелектуальну, емоційну і мовну. Їх сукупність є основою для реалізації принципу активності. Для досягнення інтелектуальної активності необхідно застосовувати методи та технології проблемного навчання. Емоційна активність студентів безпосередньо пов'язана з наявністю позитивної мотивації до своєї діяльності, задоволення від результатів своєї праці. Для підвищення мовної активності важливо використовувати різні режими і форми групової роботи. Інтернет – оптимальна майданчик для реалізації даного принципу.

Отже, кожен педагог, який збирається використовувати сучасні інформаційні технології в рамках своєї дисципліни, повинен, по-перше, знати методику їх застосування, по-друге, мати чітке методичне обґрунтування такої інтеграції, по-третє, вміти, при необхідності, змінювати або адаптувати існуючі методики і технології застосування інформаційних технологій з урахуванням специфіки свого навчального курсу.

Література

1. Андреев А. А. Педагогика высшей школы. Новый курс: учеб. пос. / А. А. Андреев. – М.: МЭСИ, 2002. – 264 с.
2. Овчинникова М. О. Інформаційно-освітнє середовище як фактор підвищення кваліфікації вчителя: теоретичний аспект / М. О. Овчинникова // Нова пед. думка. – 2010. – №2. – С. 87–90.

ЕЛЕМЕНТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Попиченко С.С., канд. пед. наук, доцент
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Однією з важливих тенденцій розвитку сучасної освіти стало широке впровадження дистанційних технологій навчання, що реалізуються із застосуванням інформаційних і телекомунікаційних технологій при опосередкованій або не цілком опосередкованій взаємодії здобувача освіти і педагога.

Активно впроваджуються елементи дистанційного навчання у вищих навчальних закладах у галузі психології. У наш час психологія вивчається в усіх вищих педагогічних навчальних закладах, на професійних курсах перепідготовки кадрів, факультетах підвищення кваліфікації, у системі післядипломної освіти. Вивчення психологічних дисциплін сприяє підготовці висококваліфікованих професіоналів, здатних на високому рівні забезпечувати педагогічний процес в освітніх установах, впроваджувати особистісно орієнтований підхід у навчанні та вихованні молоді, будувати спілкування й взаємодію з людьми в різних умовах життєдіяльності. Випускник за фахом «психологія» відповідно до отриманих знань, умінь та навичок повинен бути готовим до здійснення таких видів професійної діяльності, як діагностична й корекційна, експертна й консультативна, науково-дослідна й культурно-просвітницька.

Важливим засобом реалізації означених цілей вивчення психологічних дисциплін є використання елементів дистанційного навчання на денній, заочній формах здобуття освіти, в екстернаті. Дистанційна освіта надає здобувачам можливість навчання психології безпосередньо за місцем проживання, роботи або тимчасового перебування.

Популярним стало поєднувати традиційні методи викладання навчальних курсів з психології, спілкування викладача зі здобувачами на лекціях і семінарах в аудиторіях з контактами через Інтернет.

Разом із традиційними інформаційними ресурсами для забезпечення процесу дистанційного навчання психологічних наук використовуються наступні засоби: спеціалізовані підручники з мультимедійними супроводами, електронні навчально-методичні комплекси, що включають електронні підручники, навчальні посібники, тренінгові комп'ютерні програми, комп'ютерні лабораторні практикуми, контрольні-тестові комплекти тощо.

Переваги дистанційного навчання простежуються у його актуальності – можливості впроваджувати інформаційно-комунікативні, новітні психолого-педагогічні технології, методичні розробки; гнучкості – вивчення матеріалу з урахуванням підготовки, індивідуальних особливостей, здібностей здобувачів; інтерактивності – активному спілкуванні здобувачів і викладачів, міжособистісному спілкуванні студентів групи.

Важливим аспектом дистанційного навчання психології є забезпечення мотивації здобувачів освіти. Визначальними мотивами можуть виступати

учбово-пізнавальні й професійні, сфера інтересів та захопленнь, почуття відповідальності та прагнення досягти успіху.

Організація навчального процесу з вивчення психологічних наук у системі дистанційного навчання має свою специфіку, а саме: зміщення акцентів на самостійну роботу здобувачів, необхідність формування навичок дистанційної взаємодії (обов'язкова комп'ютерна грамотність викладачів і студентів).

Особливу цінність являє собою дистанційне навчання у процесі кредитно-модульного (кредитно-трансферного) навчання психології, основними видами учбових занять з якого є лекції, семінари, практичні і лабораторні заняття, консультації. Через засоби інформаційного зв'язку здобувачі отримують лекційний матеріал, методично (інформаційно) опрацьовані інформаційні ресурси у вигляді видань на електронних носіях фонду основної навчальної та допоміжної навчально-методичної літератури, періодичних видань, фонду наукової літератури.

Результати виконання практичних і лабораторних занять з психології направляються здобувачами електронною поштою. Для підготовки до семінарських занять важливі: вибір теми заняття викладачем, підбір літератури, планування форм перевірки роботи здобувачів, визначення критеріїв оцінювання результатів, які будуть досягнуті. Більшість здобувачів надають перевагу таким формам контролю, як: реферати, контрольні-атестаційні роботи, вирішення практичних задач, самооцінювання.

У процесі проведення лабораторних і практичних занять з психології здобувачі, з одного боку, знаходять підтвердження теоретичних положень, переконуються в наявності певних закономірностей і залежностей, з іншого боку, у них формуються практичні уміння і навички організації та проведення дослідження, уміння спостерігати, порівнювати, аналізувати, обробляти результати дослідження.

Типовими завданнями для лабораторних і практичних занять з психології у системі дистанційного навчання є виконання практичних індивідуальних завдань; розв'язання психологічних задач на встановлення відповідності між теоретичними поняттями і закономірностями та прикладами їх використання, психологічного аналізу життєвих або навчальних ситуацій; ділова гра, що моделює професійні задачі; виконання психологічних тестів з метою перевірки теоретичної професійної компетентності, засвоєння психодіагностичних умінь або умінь у цілях самопізнання; вправи на застосування методів математичної статистики та практичної психологічної роботи, наприклад, у засвоєнні консультаційних умінь тощо.

Література

1. Карандашев В. Н. Методика преподавания психологии: Учебное пособие / В. Н. Карандашев. – СПб.: Питер, 2006. – 250 с.
2. Подоляк Л.Г. Психология вищої школи: Підручник / Л.Г.Подоляк, В.І.Юрченко. – К.: Каравела, 2011. – 360 с.

ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Пукас І.Л., аспірант

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Особливості сучасного освітнього середовища стосуються, передусім, можливостей забезпечення взаємодії не лише в безпосередньому, а і у дистанційному режимі всіх суб'єктів, зацікавлених у формуванні високопрофесійного спеціаліста, співпраці у створенні спільного інформаційно-технологічного електронного ресурсу, що представляють однакову цінність для професійного навчання студента, професійного саморозвитку спеціаліста, оптимізації виробництва загалом. Як показує аналіз системи професійної освіти в Україні, базові її проблеми знаходяться на площині взаємовідносин професійної підготовки та професійної діяльності спеціаліста. У цьому контексті можна виділити наступні протиріччя:

– традиційний розрив теорії і практики, що визначає недостатній рівень узгодженості інформаційно-репродуктивної системи професійного навчання та очікування ринку праці спеціаліста, що може безконфліктно адаптуватися до умов, що постійно змінюються;

– практично відсутність взаємодії суб'єктів освітньої та практичної діяльності у спільному комплексному визначенні якості професійної підготовки спеціаліста, коректуванні та модернізації моделей та програм професійного навчання;

– недостатній рівень продуктивності технологій формування практичної діяльності майбутнього спеціаліста в процесі його професійного становлення (концепції та методики інтеріоризації практичного сегмента в систему професійного навчання, поетапного нарощування професійно-практичних компетенцій).

Аналіз прогресивного досвіду систем зарубіжної професійної освіти (зокрема, Великобританія, Італія, Швеція) свідчить про те, що одним з пріоритетних напрямів її модернізації є пошук (науково-теоретичний, практичний) ефективного регулювання взаємовідносин, взаємодії освіти та ринку праці, а також оптимізація практичної складової системи професійного становлення спеціаліста з тим, щоб ринок отримав спеціаліста, здатного не лише адаптуватися до сучасних умов праці, а і бути суб'єктом їх удосконалення в перспективі. Так, у Великобританії між роботодавцями та державою укладаються Галузеві угоди щодо професійних знань, умінь та компетенцій, згідно з якими представники бізнесу беруть активну участь у визначенні переліку загальних умінь, знань та навичок, орієнтованих на вирішення виробничих завдань, у формуванні варіативних планів навчання. Така форма соціальної відповідальності бізнесу перед суспільством називається «прихованою» (на відміну від американської – «відкритої») [1, с. 84].

Слід зазначити, що роботодавці проявляють досить високий рівень активності в питаннях модернізації системи підготовки спеціалістів для

власного бізнесу і готові не лише співпрацювати з вишами, а і вкладати необхідні матеріали, ресурси, очікуючи перспективні вигоди через капіталовкладення у майбутнього працівника. Те саме стосується матеріального стимулювання працівників до професійного зростання, розвитку власної компетентності, створення на підприємстві програм професійного розвитку спеціаліста, інтегруючи зусилля профільних вишів, власні освітні можливості. Створюються ситуації, коли працівник сам зацікавлений шукати можливості ефективного підвищення професіоналізму, в тому числі взаємодіючи з вишами, у яких отримували освіту, використовуючи ресурси дистанційного, електронного навчання. В європейському освітньому просторі співпраця набуває конкретних форм, зокрема, визначення обов'язкових внесків підприємств, компаній у фонд професійного навчання.

Активно використовуються різні форми стажування на підприємстві, модернізація обладнання, участь професіоналів-практиків у процесі навчання; впровадження структур інформації (Союз вугільної та металургійної промисловості організує «уроки виробництва»); створення професійних консультативних комісій, до яких входять представники промисловості, навчальних закладів, органів управління освітою, місцевих адміністрацій, робітників підприємств, які розробляють зміст навчальних програм за різними спеціальностями; сприяння працевлаштуванню випускників шляхом розподілу, за допомогою служб працевлаштування ВНЗ, пошук місця для стажування студентів самим навчальним закладом [1, С.59-62]. Прикладом реальної участі представників ринку праці в оптимізації системи професійної освіти всіх рівнів може бути створення організацій роботодавців (Economic Chamber в Німеччині, Country Enterprise Boards (CEBs) в Ірландії), орієнтованих на реалізацію зазначених вище функцій.

Високу цінність має співпраця освітнього закладу та відповідної профільної установи щодо підвищення ефективності науково-дослідницької діяльності, яка для них є однаково актуальною: створюються можливості об'єднання зусиль викладачів-науковців, студентів навчальних закладів та професіоналів-практиків, які займаються проблемами наукового забезпечення розробки стратегії, технологій нарощування відповідних виробничих потужностей. Важливою є співпраця і щодо використання можливостей їх наукових лабораторій, виробничих матеріальних ресурсів.

Слід зазначити, що взаємодія суб'єктів професійної освіти та професійної діяльності має високий потенціал оптимізації регіонального ринку праці, в рамках якого так само реалізуються функції формування конструктивних взаємовідносин освіти та ринку праці, забезпечуючи балансування потреби та пропозиції, а також співпраці щодо консолідованого удосконалення системи професійної підготовки спеціаліста відповідно до конкретних запитів роботодавця.

Література

1. Ринок праці та освіта: пошук взаємодії: [зб. наук. ст. / наук. ред. І. Л. Петрова]. – К.: Таксон, 2007. – 200 с.

МОТИВАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Романовська Ю.А., канд. ек. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Сучасний навчальний процес сьогодні неможливий без дистанційного навчання, що базується на використанні високотехнічних засобах. При проведенні курсів дистанційного навчання у вищих навчальних закладах, в умовах «штучного середовища», студентам викладаються окремі теми того чи іншого денного курсу. У процесі застосування дистанційних форм організації навчання забезпечується принципово новий підхід в педагогіці вищої школи. Але на сьогодні, при всій актуальності даної проблематики, залишаються поза увагою питання мотивації здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.

Підґрунтям дистанційної форми навчання є самостійна робота здобувачів, забезпечена методологічними вказівками і контрольована викладачами. В її структуру органічно входять сучасні форми і методи відбору, конструювання і відображення навчального матеріалу; елементи модульного і комп'ютерного навчання, теорії і практики керованої самостійної роботи; застосування у навчанні інформаційних технологій, телекомунікаційних мереж тощо [1, с. 129].

У дистанційному навчанні є свої нюанси. Так, здобувачі вищої освіти не можуть порівняти свої досягнення з успіхами інших студентів. Дистанційний курс ніби замкнений у власному онлайн просторі. Єдиним критерієм успішності студента є результат оцінювання викладачем. Іноді це просто кількість набраних в тесті балів.

Але на сьогодні важливим для здобувачів вищої освіти є можливість надання розгорнутої відповіді на поставлене ним запитання. Саме тут дистанційне навчання має значні переваги перед звичайною вищою школою, де викладач і студент обмежені часом занять, і викладач не тільки не встигає дати всі відповіді на поставлені запитання, але і обмежений часовим строком щодо оцінювання зусиль студента.

Важливу роль тут набуває діалог між викладачем і студентом. Як письмове, так і усне онлайн-спілкування. Потрібно, щоб здобувач вищої освіти отримував якісний зворотній зв'язок. Це додатково стимулює його.

Робота в групах дає можливість викладачу створити для студентів ситуацію успіху поруч з співгрупниками. Віртуальний студент може показати себе здобувачам з кращої сторони, посперечатися з ними, побачити і почути їхню думку про свої досягнення в живому спілкуванні. Порівняння і змагання – це одна з традиційних форм мотивації.

Викладачі (тренери, модератори тощо), що займаються дистанційним навчанням повинні мати чітке уявлення про принципові відмінності дистанційного навчання від інших форм навчання і володіти механізмами ефективної мотивації здобувачів вищої освіти [2, с. 80]. Існують принципові відмінності при організації очного і дистанційного навчання [3, с. 225]:

– відсутність безпосереднього контакту учасників процесу навчання, які необхідно враховувати вже на етапі планування освітнього курсу;

– використання в якості форми навчання на дистанційному курсі інтерактивного семінару, тобто, в ході процесу навчання можливо створити єдиний, психологічно та організаційно, комфортний для всіх учасників процесу – освітній простір, що є одним з факторів збереження мотивації при навчанні;

– застосування певних форм подання навчальної інформації, що не є традиційними, дозволяють учасникам проявити наявні у них знання, вміння і навички по темі, а також більш глибоко а повно засвоїти нову інформацію. Такий підхід є для учасників дистанційного навчання більш привабливою, цікавою і результативною формою засвоєння знання, що також впливає на рівень їх мотивації при навчанні;

– розробка і впровадження при плануванні та організації роботи на курсі дистанційного навчання для підвищення ефективності навчання необхідно активно використовувати різні механізми мотивації студентів, спрямовані на нівелювання демотивуючих факторів.

Необхідно підкреслити, що недостатніми є такі важливі мотиваційні чинники як:

– престиж і досвід навчального закладу / організації, що здійснюють дистанційне навчання;

– визнання і висока кваліфікація модераторів дистанційного курсу;

– оплата за навчання («шкода втратити гроші, буду вчитися ...»);

– або безкоштовне навчання («Здорово! Є можливість отримати необхідні знання безкоштовно!»);

– актуальність дистанційного курсу.

Мотиваційні стимули дистанційної форми навчання у вищій школі будуть посилюватись у міру розвитку технологій, які зможуть забезпечити реалістичність віртуального простору. Реалізація дистанційного навчання дасть можливість студентам отримати навчальну інформацію не тільки в більшому обсязі, але і в комфортних для них умовах, що в свою чергу є запорукою формування інтелектуальної нації.

Література:

1. Рафальська О. О. Технологія змішаного навчання як інновація дистанційної освіти/ О. О. Рафальська // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. – 2013. – № 11. – С. 128-133.

2. Кулинич М. Застосування технологій дистанційного навчання під час викладання обліково-аналітичних дисциплін / М. Кулинич // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. – № 3. – С. 79-85.

3. Глазова В. В. Впровадження елементів дистанційного навчання у традиційний освітній процес / В. В. Глазова, Н. В. Кайдан // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – № 1. – С. 223-229.

РОЛЬ БІБЛІОТЕКИ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Світлична С. О., директор бібліотеки,
Харківський інститут фінансів КНТЕУ

На сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства головна роль бібліотек – це створення необхідних умов для користувача, щоб він зміг якісно, повно й оперативно одержувати потрібне джерело інформації як на традиційних, так і на новітніх носіях інформації. При цьому бібліотеки повинні виконувати свої основні завдання: забезпечення навчального процесу, духовного розвитку особистості, виховання, формування світоглядної орієнтації, високих моральних якостей й активної життєвої позиції користувачів.

Відкритий доступ – це безкоштовний, швидкий, постійний, повнотекстовий доступ в режимі реального часу до наукових та навчальних матеріалів, що реалізовується для будь-якого користувача у глобальній інформаційній мережі. Під відкритим доступом до цієї літератури ми розуміємо її доступність через публічний Інтернет, що дозволяє будь-якому користувачеві читати, завантажувати, копіювати, розповсюджувати, друкувати, шукати чи через посилання зв'язуватись з повними текстами статей, використовувати їх для індексування, при створенні програмного забезпечення, чи будь-яких інших законних цілей без фінансових, юридичних чи технічних бар'єрів, крім тих, що пов'язані з доступом до Інтернет. Наукова література у відкритому доступі – це безкоштовні онлайн-примірники рецензованих журнальних статей, виступів на конференціях, технічних звітів, тез і дисертацій, дослідницьких, навчальних матеріалів, презентацій, лекцій, зображень, мультимедіа тощо. Жодна бібліотека не може собі дозволити передплатити всі потрібні наукові журнали. Відкритий доступ розширює коло знань за межами академічної школи.

Існують різні способи забезпечення відкритого доступу. **Інституційні репозитарії** (відкриті електронні архіви) є одним із шляхів реалізації ідеї Відкритого Доступу до наукової інформації. Введення в дію інституційного репозитарію дає установі високу ступінь контролю над результатами досліджень своїх співробітників, уможливує керування їхніми науковими та навчальними матеріалами з найбільшою ефективністю. Дослідники можуть долучитися до підтримки руху відкритого доступу для отримання якнайкращого ефекту від своїх публікацій, самоархівуючи їх у репозитарії та суттєво збільшуючи таким чином читацьку аудиторію. Згідно з результатами досліджень, розміщення праць у відкритому доступі збільшує частоту їхніх цитувань і, відповідно, додає шанси на визнання у світовому науковому співтоваристві.

Журнали відкритого доступу – публікація наукових статей в електронних журналах відкритого доступу. Існує багато доказів, що дослідницькі статті, архівовані науковцями у відкритому доступі, цитують набагато частіше, ніж статті з традиційних журналів. Рейтинг цитування зростає як мінімум вдвічі

завдяки самоархівуванню. А подекуди і набагато вище. Отже, такий різновид відкритого доступу робить дослідження набагато впливовішими.

Бібліотеки стають виробниками власних електронних інформаційних ресурсів. На базі масивів бібліографічної, реферативної, аналітичної інформації формуються різноманітні бібліотечні інформаційні продукти: електронні каталоги і картотеки, тематичні списки літератури, віртуальні бібліографічні огляди, екскурсії, бібліографічні покажчики та реферативні видання, які необхідні для дистанційного навчання студентів. У розділі сторінки бібліотеки на web-сайті інституту «Віртуальна довідка» користувач може відправити бібліографу запит по електронній пошті. Впродовж доби виконуються відповіді у вигляді повідомлення-листа про наявність у фондах бібліотеки конкретних видань або підбирається література за темою.

Якщо для вивчення певного дистанційного курсу інформаційних ресурсів певної бібліотеки не достатньо, розроблена організація доступу на корисні зібрання посилань, закладок інших бібліотек регіону, держави або посилання до інформації, розсіяної по всьому світу, яка функціонально призначена для пошуку інтерактивних навчальних ресурсів за напрямком освіти студента. Надаються величезні можливості скористатися ресурсами мережі Інтернет, щоб зробити засвоєння навчального матеріалу ефективним, залучити студентів до самостійного навчання.

Взагалі, використання дистанційних форм і методів навчання сприяє індивідуалізації процесу професійного становлення, спонукає студентів до самостійної роботи, формує у них інформаційну культуру, налаштовує на оволодіння інноваційними засобами здобуття та застосування інформації. Засоби комп'ютерної телекомунікації дозволяють забезпечити навчальний процес навчально-методичними матеріалами, зворотним зв'язком викладачів і студентів, доступом до вітчизняних та закордонних інформаційних та довідкових систем, доступом до електронних бібліотек, інформаційних ресурсів провідних вітчизняних та закордонних електронних газет і журналів.

Отже, бібліотека надає якісне інформаційно-бібліотечне обслуговування користувачів, можливості доступу до власних інформаційних ресурсів через мережу Інтернет, які несуть вагомий внесок у дистанційне навчання студентів ВНЗ. Збільшується посилення впливу бібліотек як центру неформальних комунікацій шляхом організації віртуальних конференцій, семінарів, міжособистісного спілкування читачів.

Література:

1. Кормилець Ю. В. Роль бібліотек у дистанційному навчанні студентів ВНЗ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://book.net/index.php?p=achapter&bid=9415&chapter=1> (дата звернення 24.02.2017 р.). – Назва з екрана.
2. Ярошенко Т. Про Відкритий Доступ [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://ukrmodno.com.ua/health/pro-vidkritij-dostup/main.html> (дата звернення 24.02.2017 р.). – Назва з екрана.

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Солодчук А.В., канд. пед. наук, доцент
Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини

Протягом останніх років різко зросла потреба у віддаленій формі навчання, а саме у дистанційній. Така форма навчання є найбільш гнучкою та доступною для багатьох бажаючих отримати знання. Проте, інколи, в силу географічних чи часових проблем, студент не має можливості відвідувати навчальний заклад. Тож, для подолання таких труднощів часто використовуються електронні засоби навчання. Така форма навчання виявилася досить інформативною, доступною і ефективною. Порівняно з іншими формами навчання вона потребує значно менше затрат енергії та часу для отримання знань. Саме завдяки цим причинам і зумовлене розповсюджене використання дистанційної форми навчання. Про користь такого навчання сказано багато, але не менше – і про його недоліки.

Для сучасного студента досить важливо навчатися і займатися іншим видом діяльності. Навчаючись дистанційно, можна відвідувати курси в іншому вузі або навчатися в інших навчальних закладах.

Дистанційне навчання дозволяє використовувати цифрові технології з віртуальними класами і онлайн-взаємозв'язок.

Впродовж навчального року студент сам вивчає матеріали, а при необхідності консультується з викладачами та методистами. Також до послуг студента – електронна бібліотека ВНЗ. Вся необхідна навчально-методична література відкривається студенту одразу після реєстрації на сайті університету. Студент обирає свій власний темп навчання [2]

Нажаль, серед студентів є й такі, котрі мають обмежені фізичні можливості. Дистанційна освіта відкриває для них можливості навчатися віддалено. [2]

В силу наявності значної кількості інформаційних технологій курси у системі дистанційного навчання постійно оновлюються згідно сучасних вимог.

Традиційне навчання часто позбавлене можливості індивідуального підходу до студента, чого не можна сказати про дистанційне. Таке навчання дозволяє приділити необхідну кількість уваги всім студентам групи, підлаштуватися під темп роботи кожного.

Однак дистанційне навчання хоч і має суттєві переваги, воно має і ряд недоліків.

Незважаючи на те, що навчання дистанційне, до ВНЗ навідуватися час від часу доведеться. Принаймні один раз на рік – для складання сесії. Під час дистанційного навчання поняття групових дискусій, діалогічного мовлення – відсутнє. [1]

Студенти повинні вміти працювати на комп'ютері і мати доступ до Інтернет мережі.

Практично весь навчальний матеріал студент-дистанційник освоює самостійно. Це вимагає достатньої відповідальності і самоконтролю. Тому студенти повинні бути мотивовані і готові вчитися на своїх власних помилках. [2]

Суттєвим недоліком є і нестача кваліфікованих викладачів, професіоналів своєї справи і зручного сервісу для учасників навчального процесу.

Отже, дистанційна освіта може бути надійною і якісною, навчатися дистанційно легше, адже можна підлаштувати навчальний процес під свій розпорядок дня. Однак, досягнення більшої ефективності можливо лише через внесення до структури дистанційного навчання певних змін.[1]

Література

1. <http://www.osvita.org.ua/articles/1619.html>
2. <https://www.nightcourses.com/advantages-and-disadvantages-of-distance-learning/>

АКТУАЛЬНІСТЬ ТА МОЖЛИВОСТІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Турчак Вікторія В'ячеславівна, к.е.н.
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Інформаційні технології стали невід'ємною складовою життя суспільства. Розвиток технологічних засобів телекомунікацій і зв'язку, масове поширення та використання мультимедійних комп'ютерних програм створює об'єктивні передумови для удосконалення освітніх технологій. В найближчій перспективі головним джерелом знань для студентів стане Інтернет, а технології будуть індивідуально орієнтовані й спрямовані на створення нових знань.

Освітні тенденції формуються в контексті переходу до smart-суспільства, з'являються масові відкриті он-лайн курси (МООС), відбувається колаборація навчальних закладів. Серед трендів 2017 року найбільш актуальними є [1]:

1. Мобільне навчання або mLearning – навчання за допомогою використання смартфонів, доступне бідь-якому зручному для студента місці.

2. Microlearning – надання студентам навчальних матеріалів маленькими частинами замість тривалих модулів та курсів (за допомогою інтерактивного відео, вікторин, підкастів тощо).

3. Персоналізація та індивідуальний підхід – виявлення потреб кожного студента, сфер його інтересів та потреб у підвищенні кваліфікації.

4. Гейміфікація – використання ігрових механізмів, що збільшує залучення до навчального процесу.

5. Сторітелінг – спосіб донесення інформації аудиторії через розповідь історій з реальними або вигаданими сюжетом та персонажами, які мотивують, спонукають до дій та дозволяють пояснити складний матеріал простими словами на прикладах.

6. Співпраця та соціальне навчання – взаємодія студентів в процесі навчання через віртуальні спільноти, які слугують форумом для обміну думками, досвідом, розумінням проблеми та ідеями їх вирішення в неформальній обстановці.

7. Змішане навчання – поєднання он-лайн та оф-лайн активностей і завдань у один ланцюжок, що творить «навчальний досвід» та самодостатній логічний курс.

Змішане навчання являє собою якісну зміну філософії навчання, яка уможливорює набуття студентами знань, навичок, цінностей відповідно до потреб сучасного ринку та повноцінного життя в сучасному світі. Змішане навчання передбачає структуровану програму, у якій студент проходить хоча б частину курсів он-лайн, при цьому він сам контролює час, ритм та послідовність завдань; інша частина занять проходиться в аудиторії.

В умовах змішаного навчання відбувається кардинальна зміна ролей. В основу стосунків покладається свобода та відповідальність усіх учасників освітнього процесу. Серед моделей змішаного навчання виділяють:

- ротаційну модель (за станціями та за лабораторіями);
- перевернутий клас;
- гнучку модель;
- модель «А ля карте»;

– індивідуальних ротацій.

Кожна з вищенаведених моделей має свої особливості, тому на практиці змішане навчання може використовуватись як елемент стаціонарного навчання при проведенні аудиторних занять, так і в самостійній роботі студентів.

Залежно від можливостей, в межах змішаного навчання можна поєднувати такі види діяльності [2]:

- лекційні заняття в Інтернеті з практичними заняттями в аудиторії;
- традиційні заняття з наступним їх обговоренням у форумі чи в переписці по електронній пошті;
- групову роботу над домашнім завданням із застосуванням Інтернет технологій з наступним його обговоренням в аудиторії;
- традиційні практичні заняття або семінари з відео-конференціями;
- лекційні заняття в аудиторії з консультаціями з викладачем через Інтернет;
- виконання домашнього завдання і відсилання його через Інтернет на перевірку до викладача;
- рольові, симулятивні ігри у віртуальному середовищі під час заняття або у вільний час студента;
- інші комбінації електронних інтернет-технологій і традиційних методик навчання.

Складові успіху змішаного навчання включають [3]:

- 1) контент – підбір та завчасна підготовка комп'ютерних матеріалів;
- 2) підбір та встановлення програмного забезпечення – база програмного забезпечення, на якій зберігається контент;
- 3) залучення викладача в навчальний процес – своєчасна підтримка та консультування студентів;
- 4) залучення студента в навчальний процес – визначення часу, місця, темпу навчання;
- 5) командна робота – ефективно та динамічне навчальне середовище.

Отже, змішане навчання дозволяє більш активно залучити студентів в освітній процес та підвищити якість освіти. Як і в будь-якій навчальній програмі, у змішаному навчанні повинен бути дотриманий баланс позитивної культури, ефективного навчання, процедур та управління.

Література:

1. Турчак В.В., Солоїд О.В. Освітні інновації як фактор формування професійно компетентного викладача // Професійна компетентність педагога в умовах оновлення змісту освіти та вимог ринку праці: збірник матеріалів III регіональної науково-практичної конференції 15 лютого 2017 року, м.Вінниця, С.26-28
2. Лісецький К.А. Змішані і традиційні форми навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/sites/default/files/lisetskyi.pdf>
3. Blended Learning 101: Handbook. – Aspire publish school, 2013. – 68 p.

АДМІНІСТРУВАННЯ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА. РОЗПОДІЛ РОЛІВ

Фоменко А.В., канд. пед. наук, доцент
Національний університет «Львівська політехніка»

Використання віртуального середовища у навчальному процесі у системі Вищої освіти передбачає реалізацію декількох питань. Серед питань, у першу чергу можна розглянути, питання організації доступу до навчальної інформації студентів вишу, бажано в складі академічної групи, яка прикріплена до відповідних дисциплін, згідно навчального плану. Тобто просте питання надання доступу студентові до навчального матеріалу передбачає ще додаткові розгалуження на питання автентифікації студентів, організації та адміністрування студентської групи, надання доступу до навчального матеріалу, можливості знайомства з матеріалами інших груп або доступи до дисциплін за вибором студентів. Крім цього питання, першочерговими можна означити питання надання доступу до змісту курсу викладачів та авторів курсу, асистентів при тому потрібно передбачити, що автор курсу має можливість створення курсу, його редагування, створення окремих елементів курсу включно до їх видалення, викладач повинен мати доступ до редагування курсу без можливості видалення елементів, тобто без порушення структури курсу, а асистент повинен мати ще більш обмежені можливості, а саме повний доступ до елементів курсу, без можливості внесення змін, при тому вони повинні мати доступ до оцінювання, керування групами, студентами, доступ до журналів тощо.

Таким чином, можна сказати що питання адміністрування у системі віртуального навчального середовища у системі організації освітнього процесу вишу не є тривіальним, та потребує серйозного вивчення та організації.

Слід зазначити, що керування та доступ у LMS Moodle версії 3+ може бути організований за допомогою двох основних інструментів: «Ролі», «Групи».

При переході на нову систему організації Віртуального навчального середовища (ВНС) були внесені зміни в структуру ВНС, та систему адміністрування, зокрема було розглянуто 5 основних ланок адміністрування:

- Керування структурою
- Керування користувачами
- Керування курсом
- Контроль за діяльністю
- Інша діяльність

Ланка «Керування структурою» містить такі рівні доступи до елементів системи:

– **Супер Адміністратор.** Створює та відповідає за структуру курсу, до навчальних дисциплін. В нашому випадку: назва інституту – освітній рівень – спеціальність (для магістратури додатковий рівень спеціалізація) – навчальний

курс. Далі іде список навчальних дисциплін (дистанційних курсів, але за те відповідає адміністратор інституту)

– **Адміністратор інституту.** Створює та відповідає за структуру курсу, до змісту навчального курсу. Створює назви навчальних дисциплін, згідно навчальному плану, поданому кафедрами. Прикріплює викладачів до навчальних дисциплін.

– **Адміністратор кафедри.** Створює навчальні групи на рівні спеціальності (або спеціалізації). Додає студентів до навчальних груп.

– **Викладач.** Прикріплює студентів до навчальних дисциплін.

Ланка «Керування користувачами» передбачає такі рівні адміністрування:

– **Супер Адміністратор.** Створює всі ролі, додає до ролей на різних рівнях адміністраторів інститутів, методистів, деканат, авторів курсу для міжінститутських курсів, учасників конференції.

– **Адміністратор інституту.** Додає до ролей, на рівні інституту, адміністраторів, методистів, деканат, авторів курсу для міжкафедральних курсів.

– **Адміністратор кафедри.** Додає до ролей, на рівні кафедри, авторів курсу, методистів, деканат.

– **Викладач.** Додає до курсу асистентів, студентські групи, окремих студентів.

– **Методист.** Призначає лекторів відеолекції.

Ланка «Робота з курсом», з точки зору адміністрування, може виглядати таким чином:

– **Автор курсу.** Створює дистанційний курс за назвою навчальної дисципліни.

– **Викладач.** Використовує, корегує (додає додаткові елементи, не може видаляти), оцінює, дивиться статистику всіх студентів.

– **Асистент.** Використовує, оцінює.

– **Студент.** Використовує, дивиться свою статистику.

– **Гість.** Бачить назву та опис.

Ланка «Контроль діяльності», містить тільки дві ролі. На рівні університету розглядається тільки роль деканат, на рівні інститутів ролі деканат та методист:

– **Деканат.** Перевіряє всі діяльності.

– **Методист.** Перевіряє діяльність студентів.

Ланка «Інша діяльність». Створена тільки одна роль.

– **Лектор відео лекції.** Проводить відеолекції на спеціальному майданчику за допомогою BigBlueButton.

Планується доступ школярів (олімпіади, змагання, пробне тестування, профорієнтаційна робота), наприклад, роль **Школяр, Вчитель**. Планується надати доступ до системи викладачів, студентів коледжів та гімназій. Проблема в тому що вони відсутні у LDAP, тому потрібна інша система реєстрації, тощо.

Тобто система ролей ще буде розвиватись.

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК КОНТЕНТ ПРОЕКТУВАННЯ ЗМІСТОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ОСНОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Франчук Т.Й., канд. пед. наук, доцент,
Камянець-Подільський національний університет

Проблема дистанційного, електронного, як і інших інноваційних форм професійного навчання спеціаліста, не може досліджуватися, проектуватися як автономна, самодостатня, вона є складовою прийнятої у державі моделі компетентнісної освіти, що має визначені концептуальні позиції, змістові та технологічні основи їх реалізації безвідносно до рівня та спеціалізації. Саме компетентнісна освіта актуалізує проблему освітнього середовища як цілісної само розвивальної системи, яка на основі інтегральних базових позицій забезпечує оптимальну самореалізацію кожного її суб'єкта (студента, викладача, управлінця, навчального закладу), проектування логіки та динаміки його розвитку, саморозвитку за індивідуальною траєкторією. Закономірно, що будь-яке освітнє середовище, дистанційної освіти в тому числі, головним індикатором якості його є само розвивальний потенціал, необхідно формувати в контексті взаємозалежних та взаємопов'язаних середовищ.

Перехід на компетентнісну модель професійної освіти студента також передбачає забезпечення поетапного переходу від класичної формули «мене вчать», на інноваційну – «я вчуся», що загалом проектує актуалізацію механізмів самоуправління, самореалізації, що і визначає головні показники якості дистанційного, електронного навчання (В. Биков, К. Корсак, В. Кухаренко, Є.Полат, А. Хуторський, Шуневич та ін.). Досліджуються різні моделі дистанційного навчання: інтеграція очного і заочного, екстернат, автономні навчальні системи, навчання на базі одного університету, декількох (через мережеву взаємодію) з використанням спеціально розроблених програм, неформальне самостійне навчання на основі електронних програм і ресурсів та ін.. [1]. Принципова відмінність усіх моделей дистанційної освіти (навчання) від традиційної інформаційно-репродуктивної освіти полягає, передовсім, у гнучкості, адаптивності, модульності, варіативності змісту навчання, технологій його реалізації, відповідно, у характері управлінської діяльності, спрямованої на максимальну індивідуалізацію навчання, реалізацію потенціалу розвитку кожного.

Для системи дистанційної освіти важливо, щоб освітні середовища мали свою логіку підпорядкування, зокрема, забезпечували можливість проектування мікросередовища у контексті макро. Наприклад, маючи власну концепцію та програму розвитку, освітнє середовище конкретного вишу повинно задавати стандарти, проектувати моделі, програми організації навчальної, освітньої діяльності, які будуть рамковими і давати коридор свобод для факультету, кафедри, викладача, а відтак і студента.

Зокрема, для викладача: у формуванні середовища, яке буде узгоджувати, гармонізувати задані зовні стандарти якості з власною особистісно орієнтованою методикою та досвідом організації діяльності, визначаючи траєкторію поетапної (покрокової) оптимізації процесу в контексті уже сформованого освітнього середовища. Для студента: у формуванні середовища,

що є ефективним для реалізації потенціалу особистісного, професійного розвитку, враховуючи стандарти якості професійної підготовки, зафіксовані у моделі «Випускник», можливості та умови освітнього середовища, програми професійної підготовки, а також конкретних середовищ, які створюють викладачі як опосередковані організатори педагогічного процесу.

Отже, систему дистанційного навчання компетентнісного рівня трактуємо як логіку формування особистісно орієнтованого середовища, в умовах якого кожен учасник освітньої діяльності є реальним суб'єктом його формування, проектуючи програму навчального курсу, траєкторію освітньої діяльності, шукаючи баланс між об'єктивно заданими стандартами і особистісно орієнтованими моделями та технологіями їх реалізації. В цьому і полягає головна формула особистісно орієнтованої, а відтак і компетентнісної освіти, що закладає систему взаємодії, суб'єкт-суб'єктних взаємовідносин в її основу. При тому нівелюються механізми пристосування (вишу, викладача, студента), які актуалізуються в ситуації, коли зовнішнє середовище «тисне» не лише стандартами, а і безальтернативно виписаними умовами існування в ньому, які максимально звужують рамки свобод кожного.

Тому система дистанційної освіти студента (професійного саморозвитку спеціаліста) буде ефективною за умов: 1. Підвищення рівня професійної грамотності викладача щодо особливостей та технологій дистанційної освіти, ефективного використання електронних навчальних ресурсів. 2. Забезпечення поетапності переходу від інформаційно-репродуктивної до компетентнісної освіти, від управління до самоуправління, від контролю до самоконтролю і т.д.. 3. Активного використання елементів, технологій дистанційної освіти в контексті традиційної. Розробки та експериментальної апробації формули поєднання очного та дистанційного навчання з дотриманням тенденцій нарощування останнього. 4. Розробки системи психолого-методичної підтримки студента, що готується до реалізації програм дистанційного навчання (тренінги, методики, досвід дистанційного навчання, а особливо – оволодіння технологіями самопізнання, самовизначення, самоаналізу та ін..)

Формування власного освітнього середовища містить потужні мотиваційні спонуки, оскільки продукує реальну ситуацію «успіху і радості», що виступає найбільш мобільним механізмом розвитку, конструктивних змін (радість як результат власного успіху, основа самоактуалізації). Саме це актуалізує бажання і потребу ставити вищі цілі, випробовувати власні можливості, реалізовувати власну програму навчання, досягнення професійного успіху, а відтак і забезпечення майбутньої конкурентоздатності на ринку праці.

У процесі запровадження технологій дистанційного навчання важливо запобігти формалізму, традиційним формальним нововведенням, які стосуються впровадження інноваційних форм написання навчальних програм, зовнішнього видозмінення організації навчальної діяльності, самостійної роботи, проведення контрольної роботи, іспиту, тощо.

Література

1. Полат Е.С. Теория и практика дистанционного обучения / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 416 с.

ВЗАЄМОДІЯ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ

Шевченко А.А.,
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Розвиток комп'ютерних та інформаційно-освітніх технологій, засобів масової інформації, зростання кола користувачів інформаційними системами, розповсюдження електронних джерел інформації, пошук нових підходів в області технологій навчання стали умовами для розвитку дистанційної освіти. Відмінність цієї форми навчання від традиційних (очної та заочної) полягає у розділенні суб'єктів навчального процесу у просторі та часі і реалізація їх взаємодії за допомогою застосування різних технічних засобів.

Дистанційна форма освіти має ряд переваг, до яких належать індивідуальний темп навчання, самостійний вибір студентом місця, часу та тривалості занять, реалізація зворотного зв'язку між суб'єктами процесу, використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, навички використання яких сприятимуть також при працевлаштуванні, соціальна рівноправність та економічна ефективність, розвиток творчого потенціалу студентів.

Серед недоліків істотними вважають відсутність безпосереднього контакту студента і викладача, потребу у наявності технічних засобів, переважно письмова форма виконання завдань, відсутність постійного контролю та залежність ефективності навчання від свідомості студента[1].

Для реалізації головної мети навчання, тобто отримання студентом відповідних знань, вмінь та навичок, у дистанційній формі змінюється роль та функції суб'єктів навчального процесу. Значущість відповідальності та самодисципліни студента підвищується, відсутність конкуренції та постійного контролю при індивідуальному навчанні викликає потребу у додатковому стимулюванні та мотивації до навчання.

Специфіка дистанційної освіти вимагає від викладачів створення курсів з використанням таких методів та форм навчання, що дозволяють слухачам при їх проходженні оволодіти заявленою компетенцією. Тому недостатньо лише представити студенту електронні джерела інформації, потрібно корегувати та направляти його у самостійному навчанні шляхом реалізації інтерактивного дистанційного курсу. Таким чином, ця форма навчання ускладнює роботу викладача, потребує відповідної кваліфікації для створення електронного інтерактивного дистанційного курсу, викликає зростання трудовитрат. Крім того, слід враховувати фізіологічні аспекти сприйняття інформації з екрану комп'ютера та прийнятну тривалість роботи з технічними засобами.

При традиційних формах навчання для реалізації принципу наочності є необхідність у використанні комп'ютерних систем мультимедіа за наявності технічних засобів, що спрощує таку форму подання матеріалу у дистанційних системах навчання. Проте існує ряд навчальних дисциплін, програма яких передбачає отримання практичних навичок, і не може бути повною мірою

реалізована у форматі дистанційного курсу. Тому, на мою думку, найбільш сприятливою є змішана форма навчання, яка дозволяє студенту при безпосередній взаємодії з викладачем отримувати практичні навички та переймати досвід, а викладач, у свою чергу, користується перевагами при проведенні контролю з використанням автоматизованих елементів дистанційних навчальних систем.

Взаємодія суб'єктів навчального процесу у дистанційній системі здійснюється за такими формами студент-викладач, студент-навчальний матеріал (об'єкт вивчення), студент-студент. Передбачаючи зміст дистанційного курсу, викладач має бачити дидактичні цілі, дбати, щоб репліки не були перевантажені зайвою інформацією, а питання — надто ускладненими, враховувати здатність комп'ютера адаптувати відповіді тих, хто навчається. Навчання у дистанційному курсі має зацікавлювати студента, стимулювати пізнавальну активність, досягнення навчальних цілей [2]. При реалізації інтерактивного дистанційного курсу користуються ресурсами та елементами, що максимально забезпечують такі зв'язки, наприклад, для комунікації між студентами застосовують відеоконференції, форуми, чати, блоги.

В. Кухаренко, свою чергу, виділяє такі види спілкування в дистанційному навчанні: 1) спілкування із дистанційним викладачем; 2) спілкування з колегами; дослідження у дистанційному навчанні свідчать, що відсоток студентів, спроможних навчатися самостійно, без спілкування із іншими, досить незначний; 3) дискусійний форум; взаємодія, яка керується викладачем і побудована на розмаїтті точок зору студентів щодо проблеми; 4) навчання у співпраці; 5) звітування та домашні завдання[3].

Таким чином, взаємодія між суб'єктами дистанційного навчального процесу здійснюється шляхом опосередкованого спілкування, при якому знижується роль викладача у формуванні світогляду та характеру студентів. Удосконалення спілкування між викладачем та студентом можливе з розвитком технічних засобів і можливістю якісно реалізовувати он-лайн трансляції лекцій, надання он-лайн консультацій з використанням відеозв'язку.

Численні переваги дистанційної освіти доводять, що така форма навчання є досить перспективною, тому з метою підвищення її ефективності та якості слід шукати шляхи ліквідації недоліків, пов'язаних з технічними можливостями та адаптацією взаємозв'язків між суб'єктами навчального процесу.

Література

1. Огляд сучасного стану дистанційного навчання в Україні [Текст] / С. М. Мигович, Н. Т. Тверезовська // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. К., 2011. Вип. 159: Серія : Педагогіка. Психологія. Філософія, Ч. 2. С. 320-329.
2. Зарицька О.Л. Дистанційна освіта як новітня інформаційна технологія // Вісн. Житомир. держ. пед. ун-ту.– 2003.– № 13.– С. 233-235.
3. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання та умови застосування / В.М.Кухаренко, О.В.Рибалко, Н.Г.Сиротенко. – Х., 2002. – 320с.

ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Шубіна Л.Ю., к.т.н., доцент,
Кучеренко М.А., асистент,
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Одним із завдань сучасної вищої освіти є удосконалення інформаційно-технологічної інфраструктури системи освіти, застосування нових інформаційних і телекомунікаційних технологій в навчальному процесі. Для держави важливо, щоб молодий фахівець легко орієнтувався в сучасних проблемах, мав хорошу теоретичну і практичну професійно-орієнтовану вузівську підготовку, творчо мислив і вирішував нетривіальні завдання, не боявся брати на себе відповідальність і приймати різні, в т.ч. управлінські рішення.

Визначальними факторами успішного навчання у вузі є такі: оволодіння здобувачами відповідними прийомами роботи, їх впевненість, самостійність, творчі підходи при застосуванні знань і навичок на практиці. Найбільш яскраво ці фактори проявляються в процесі дистанційного навчання. При цьому головним механізмом оцінки отриманих студентами знань, умінь і навичок, як і раніше є їх контроль. Хоча він, звичайно, може приймати форми і методи, відмінні від традиційних.

У багатьох вітчизняних і зарубіжних вузах використовують різні методи і програмно-технічні засоби контролю знань. Тим не менш, вони не можуть гарантувати отримання достовірних даних не тільки про рівень знань, умінь і навичок учнів. Вони, як правило, не орієнтовані на виявлення індивідуальних можливостей і здібностей здобувачів вищої освіти. Навпаки, з метою отримати позитивні оцінки студенти часом роблять різні дії (від списування або запам'ятовування правильних відповідей, особливо в комп'ютерних закритих тестах, до пошкодження технічних і програмних засобів, які використовуються для тестування).

Роботи по гармонізації комп'ютерних технологій з традиційними формами навчання і контролю знань здобувачів спрямовані на вдосконалення дистанційної освіти. Ефективність і достовірність одержуваних при цьому результатів можлива лише за умови організації об'єктивного контролю за діями студентів. Необхідність такої процедури пов'язана з потребою мати повну впевненість в тому, що отримані дані про успіхи здобувачів відповідають дійсності.

Більшість пропонованих варіантів вдосконалення навчання не містять заходів, що сприяють істотно змінити використовувані технології для підвищення якісних характеристик навчання. У той же час, якість навчання набуває першорядне значення в умовах глобальної економіки і інтернаціоналізації багатьох сфер діяльності держави, включаючи і сферу вищої освіти [1].

При цьому, поряд з впровадженням в вузах нових інформаційних технологій доречно на сучасному рівні використовувати в навчанні диспути,

дискусії, круглі столи між викладачем і студентами в формі бесід, міркувань, обговорень і коментарів з метою навчання здобувачів самостійно приймати правильні рішення. Цю форму досить легко реалізувати в дистанційному навчанні навіть в режимі офлайн.

Удосконалення процесу навчання направлено на значне збільшення взаємодії обох суб'єктів освітнього процесу: викладача і студента. Ця взаємодія породжує додаткові зворотні зв'язки. При цьому допускається організувати безліч циклів різних форм зворотного зв'язку [2].

Отже, пропонується модель навчання, в якій передбачено 100% виконання завдань з усіх навчальних дисциплін, що розроблені викладачами та розміщені в системі дистанційного навчання Moodle. Доцільніше, якщо вони мають характер індивідуальних завдань. При цьому критерієм оцінки знань є виконання завдань у встановлені терміни. Завдання можуть носити теоретичний, практичний, комбінований характер[3].

Виконані студентом завдання зберігаються в загальній базі даних (з правильними рішеннями і результатами інших здобувачів та ін.). При цьому автоматично можна виявляти рівень знань, умінь і навичок кожного студента, його місце в групі (ранг) та ін. Сучасне програмне забезпечення дозволяє виявляти ключові фрагменти, аналізувати і порівнювати тексти, а значить – визначати несамотійні роботи здобувачів. В результаті можливо не тільки ранжувати студентів, але удосконалювати завдання, методи навчання і широко використовувати дистанційні форми персонального навчального середовища.

Таким чином, розвиток методів контролю знань базується на розвитку методів навчання, в яких оцінка не самоціль. У дистанційному навчанні впевненість в одержуваних результатах вуз зможе отримувати і при широкому застосуванні різних мультимедійних засобів і відеоконференцій.

Література

1. Галаган А. І. Проблеми інтернаціоналізації та контролю якості вищої освіти та підходи до їх вирішення в ряді зарубіжних країн / А. І. Галаган // Соціально-гуманітарні знання, 2002. – №3. – С.221-228.
2. Бабіна, Н. Г. Сучасне дистанційне навчання: проблеми якості / Н. Г. Бабіна // Телематика 2009 : Праці XVI Всерос. наук.-метод. конф. (Санкт-Петербург, 22-25 червня 2009). – СПб. : СПбГУ ИТМО, 2009. – С. 126–128.
3. Полат Є. С. Теорія і практика дистанційного навчання: навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / Є. С. Полат, М. Ю. Бухаркін, М. В. Моїсєєва; під ред. Є. С. Полат. – М. : Издат. цент «Академія», 2004. – 416 с.

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД СУЧАСНИХ СИСТЕМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМКІВ ЇХ РОЗВИТКУ

Яремко С. А., к. т. н., доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Досягнення сучасних інформаційних технологій дозволяють вирішити проблеми індивідуалізації навчальної діяльності, забезпечення безперервного дистанційного зворотного зв'язку між викладачем та студентом під час навчального процесу шляхом широкого застосування у сфері освіти дистанційного навчання. Проте, для забезпечення навчального процесу цією формою навчання на належному рівні необхідний обґрунтований вибір програмного забезпечення для дистанційного управління навчальним процесом, що і обумовлює актуальність досліджень у даному напрямку.

Метою дослідження є огляд функціональних можливостей найбільш відомих систем дистанційного навчання та проведення їх порівняльного аналізу для забезпечення обґрунтованого вибору та можливості визначення напрямків подальшого розвитку.

Досвід впровадження систем дистанційного навчання, описаний у [1, 2] засвідчив, що для обґрунтованого вибору програмного забезпечення для управління дистанційним навчанням доцільно скористатись комплексом наступних критеріїв:

- функціональність – наявність у системи необхідних інструментів для управління курсами, проведення аналізу активності студентів і т.п.;
- стабільність, тобто ступінь стійкості у різних режимах роботи і навантаження в залежності від ступеня активності користувачів;
- зручність використання (один з найважливіших параметрів, що впливає на якість навчального процесу);
- зручність і простота адміністрування та оновлення контенту;
- масштабованість (система повинна бути гнучкою та розширюватися як у зв'язку з приростом кількості студентів, так і шляхом додавання нових програм і курсів);
- модульність (навчальний курс може складатися з декількох мікромодулів (блоків), які при необхідності можуть входити до складу інших курсів).

Крім того, функціонування систем дистанційного навчання повинно базуватись на сучасних стандартах у галузі інформаційних технологій, серед яких, зокрема, слід відмітити стандарти LRN – Learning Resource iNterchange та LTI 2.0 – Learning Tools Interoperability, які забезпечують стандартизацію обміну навчальним контентом та інтеграцію між системами дистанційного навчання, порталами та сторонніми додатками для навчання [1].

На даних стандартах базується робота найбільш розповсюджених на сьогодні систем дистанційного навчання. Здійснимо їх огляд для можливості порівняння основних характеристик та визначення напрямків подальшого розвитку систем дистанційного навчання.

Однією із багатофункціональних та зручних у роботі систем дистанційного навчання є MOODLE (модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне

середовище), серед переваг якої слід відмітити високу сумісність; модульність; масштабованість; безкоштовність та доступність, а також можливість адаптації під конкретні потреби. Однак, існує і ряд недоліків, серед яких, складність адміністрування та неможливість створення підсумкових відомостей з усіх дисциплін семестру [2].

Заслуговує також на увагу система дистанційного управління навчальним процесом для середніх та вищих навчальних закладів CLAROLINE, серед функціональних можливостей якої є створення навчальних матеріалів, редагування їх змісту, керування ними; функції розмежування доступу до документів; перегляд статистики активності користувачів; наявність генератора вікторин, форумів та ін. Основними перевагами даної системи є гарна адаптація до академічного середовища та надійність роботи, а недоліками – обмежена функціональність та недостатня локалізація документації [1].

DOKEOS COMMUNITY EDITION – система, що є комерційним розвитком ідеї Claroline. Характерними рисами цієї системи є використання сучасних стандартів та платформ. Перевагами є наявність інструментарію для створення колективних проектних робіт і вікі-документів, а недоліками – недостатня документація та її локалізація, а також обмежена поширеність системи [1].

Ще однією системою з розширеним функціоналом є Saba Learning@Work, яка на відміну від інших посилена системою управління базами даних ORACLE. Серед переваг даної системи слід відмітити технологію машинного навчання та можливість синхронізації даних між регіональними центрами та «головним» учбовим центром, а до недоліків відносяться відсутність української локалізації та значна вартість системи у порівнянні з попередніми, які є безкоштовними [1].

Таким чином, на основі проведено аналітичного огляду можливо відмітити, що більшість з розглянутих систем дистанційного навчання мають достатні можливості для організації ефективного навчання, проте кожна з них має свої особливості, які доречно використовувати, наприклад, для створення вебінарів, вебконференції (Claroline), інші ж – є оптимальними для організації короткотривалих Інтернет-тренінгів (DOKEOS COMMUNITY EDITION), а ті, що мають розширені функціональні можливості, такі Saba Learning@Work та MOODLE – для довготривалого навчання.

Серед перспективних напрямів розвитку слід відмітити: віртуалізацію систем дистанційного навчання шляхом комплексних хмарних і SAAS сервісів та послуг; впровадження таких перспективних стандартів як LTI 2.0 і Microsoft LRN; адаптацію сучасних систем управління дистанційним навчанням до вимог SCORM – TinCan, що дозволяють забезпечити високоефективний дистанційний навчальний процес.

Література:

1. Думанський Н.О. Відкриті системи дистанційного навчання / Н.О. Думанський // Інформаційні системи та мережі : [збірник наукових праць]. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2011. – С. 94-103.
2. Основные возможности Moodle [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://moodlelearn.ru/mod/page/view.php?id=174>

ЗМІСТ

Анисимов А.М., Бочаров Б.П., Воеводина М.Ю., Кузнецов А.И. <i>Харківський національний університет міського господарства імені О.М.Бекетова</i>	
Оптимізація внутрішньої структури дистанційного курсу.....	3
Баніт О. П., Буга Н.Ю. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>	
Роль дистанційного навчання в розвитку вищої освіти	4
Березенська С.М. <i>Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>	
Електронний навчальний контент: практичні аспекти побудови траєкторії вивчення	6
Блажук О.А. <i>Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ</i>	
Дистанційні технології в вищому навчальному закладі	8
Бобрицька Г.С. <i>Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»</i>	
Використання інтерактивних онлайн-дошок у дистанційному навчанні	10
Бурачек В.Р. <i>Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>	
До питання оптимального поєднання форм навчання у вищій школі.....	11
Власенко І.В. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>	
Самостійна робота здобувачів вищої освіти як основа дистанційного навчання	14
Власенко І.Г. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>	
Дистанційна форма навчання: досвід використання	16
Гімчинська С.Ю. <i>Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича</i>	
Застосування web-графіки для забезпечення навчального процесу	18
Гула І.В. <i>Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ</i>	
Система дистанційного навчання Google Classroom.....	21
Гулівата І.О. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>	
Особливості представлення навчального контенту засобами системи управління навчанням Moodle	23
Зміївська І.В., Обоянська Л.А. <i>Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i>	
Організація взаємодії «студент-контент» в електронному навчанні.....	26

Іванченко Г.В. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Зміст професійної компетентності педагога в умовах оновлення змісту освіти.....	29
Карпова Л.В. <i>Хмельницький національний університет</i> Інформаційні технології в системі дистанційного навчання.....	31
Киричук А.С., Рогачова Т. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Використання «хмарних» технологій у навчанні юридичних дисциплін.....	33
Климчук А.О. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Педагогічний контроль в системі дистанційного навчання	35
Комар О.С. <i>Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини</i> Вивчення іноземної мови в системі дистанційного навчання у вузі	37
Копчикова І.В. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Сучасні освітні технології дистанційного навчання при викладанні облікових дисциплін.....	39
Королук Ю.Г. <i>Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Формування персональної навчальної траєкторії студента денної форми в системі Moodle.....	41
Костунець Т.А., Копняк К.В. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Використання інформаційного середовища ВНЗ як інструмента створення інформаційно-предметного забезпечення навчальних дисциплін.....	43
Кравчина Т.В. <i>Хмельницький національний університет</i> Критерії якості дистанційного навчання	45
Красніцька Г.М. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Дистанційне навчання: сучасний погляд на переваги та проблеми.....	47
Лисенко В.В. <i>Харківський інститут фінансів КНТЕУ</i> «Змішане навчання» – шлях до інновацій у вищій освіті	49
Лучицька Н.Ю. <i>Хмельницький торговельно-економічний коледж КНТЕУ</i> Застосування змішаного навчання в навчальному процесі коледжу.....	51
Мідляр А.К. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Використання електронних технологій в процесі змішаного навчання.....	53

Олійник Н.Ю. <i>Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Дидактичні вимоги до контенту електронного курсу	55
Панкратова О.М. <i>Харківський інститут фінансів КНТЕУ</i> Технологічна і педагогічна складові нового освітнього середовища.....	56
Половін Б.А. <i>Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Особливості створення та перспективи використання динамічних навчальних курсів	58
Пономарьова О.А. <i>Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини</i> Дидактичні принципи організації мовної підготовки в умовах інформаційно-освітнього середовища.....	59
Попиченко С.С. <i>Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини</i> Елементи дистанційного навчання при вивченні психологічних наук здобувачами вищої педагогічної освіти.....	61
Пукас І.Л. <i>Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка</i> Форми взаємодії суб'єктів професійної освіти та виробничої діяльності	63
Романовська Ю.А. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Мотивація дистанційного навчання здобувачів вищої освіти.....	65
Світлична С.О. <i>Харківський інститут фінансів КНТЕУ</i> Роль бібліотеки у дистанційному навчанні студентів ВНЗ	67
Солодчук А.В. <i>Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини</i> Реалізація принципу інтерактивності в дистанційному та електронному навчанні	69
Турчак В.В. <i>Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Актуальність та можливості змішаного навчання.....	71
Фоменко А.В. <i>Національний університет «Львівська політехніка»</i> Адміністрування віртуального навчального середовища. Розподіл ролей.....	73
Франчук Т.Й. <i>Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка</i> Освітнє середовище як умова ефективності дистанційного навчання.....	75
Шевченко А.А. <i>Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ</i> Взаємодія суб'єктів навчального процесу при реалізації інтерактивного дистанційного курсу.....	77

Шубіна Л.Ю., Кучеренко М.А.

Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Проблеми контролю знань в дистанційному навчанні..... 79

Яремко С.А.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Аналітичний огляд сучасних систем дистанційного навчання та визначення

напрямків їх розвитку 81

ДЛЯ ПОДАТОК

Наукове видання

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ

**Збірник тез доповідей
Всеукраїнського науково-методичного семінару
з елементами вебінару**

27 лютого 2017 року

Відповідальні за випуск Зміївська І.В., Обоянська Л.А., Половін Б.А.

Підписано до друку 15.03.2017 р. Формат 60×84/16.

Папір офсетний. Гарнітура «Таймс».

Умов. друк. арк. 5,11. Обл.-вид. арк. 6,44.

Тираж 100 прим.

РВВ ХТЕІ КНТЕУ
Україна, 61045, Харків, пров. О. Яроша, 8.